

Fundamental Dialogues of Tigrinya

Akio NAKANO
Teikyo Heisei University
(Assisted by ASGEDOM Areki)

0 Introductory

0) The informant for this dialogue is only Mr. Asgedom Areki Berehe, a student of University of Addis Abeba, who teaches me Khamtanga at the same time. His mother tongue is Khamtanga Language and beside it he mastered Tigrinya and Amharic and English in this order.

1) His Tigrinya has more fricative sounds than standard Tigrinya.
(for instance, W. Leslau, 1941)

cf. gerund: sayru “break”. nayru “be”: sabiru, nabiru.

2) ', ' , h, ḥ correspond to IPA [?, ŋ, h, ḥ] respectively. x, Ɂ are [χ, q], while t̪, c̪, q̪ are ejective sound [t', ts', k'] and c̪ is an affricate sound [ts]. č, ń are [tʃ, n] respectively, while p̪ is an ejective stop [p'].

3) Vowels are similar to those of Amharic. It means Tigrinya seven vowels are as follows: a, u, i, q, e, ə, o.

4) The original text is compiled in Amharic for the Summer Intensive Amharic course, 1995 by Nakano Akio and Tilahun Tegen, at Institute for the Study of Languages and Cultures in Asia and Africa, Tokyo University for Foreign Studies. This is aimed to bridge between fundamental grammatical items and everyday natural conversation. As I had not enough time, I have published only the naked texts with incomplete vocabularies.

5) Works consulted:

1. Wolf Leslau: *Documents Tigrigna*, BSL, Paris, 1941
  2. Edward Ullendorff: *A Tigrinya Chrestomathy* (*Aethiopische Forschungen* 19), Franz Steiner Verlag, Stuttgart, 1985

Lesson 1: Copula, present form

1. Copula Verb

	Personal Pronoun	Affirmative	Negative
singular			
3 sg. m.	nəssu	'əyyu	'aykonan
3 sg. f.	nəssa	'əyya	'aykonatən
2 sg. m.	nəssəxa	'ixa	'aykonkan
2 sg. f.	nəssəxi	'ixi	'aykonkən
1 sg. c.	'ana	'əyya	'aykonkun
plural			
3 pl. m.	nəssatom	'əyyom	'aykonun
3 pl. f.	nəssatan	'əyyan	'aykonan
2 pl. m.	nəssəxatkum	'ixum	'aykonkumən
2 pl. f.	nəssəxatkən	'ixən	'aykonkənən
1 pl. c.	nəħna	'ina	'aykonnən
polite			
3 sg. m	nəssom	'əyyom	'aykonun
3 sg. f.	nəssan	'əyyan	'aykonan
2 sg. m.	nəssəxum	'ixum	'aykonkumən
2 sg. f.	nəssəxən	'ixən	'aykonkənən

Conversation 1

(1-1)

- Are you(m.) from Addis Abeba?
- kav addis abeba d-ixa?
- No, I am from Makala.
- 'aykonkun, kav maqala 'əyya.

(1-2)

- Where are you(f.) from? From Japan?
- kavay ixi, kav jappan d-ixi?
- Yes, I am from Japan.
- 'əwwa, kav jappan əyya.
- From which place of Japan are you?
- kav jappan kavay bota 'ixi?
- I am from Tokyo.
- kav tokyo 'əyya.

(1-3)

- I(m.) am a student. And you?
- 'ana tamharay əyya. nəssəxi xa?

- I(f.) am a student, too.
- **'ana wən tamharit 'əyya.**

(1-4)

- Are you(m.) a student or a worker?
- **(nəssəxa) tamharay d-ixa, sarrəhtaňña?**
- I'm a worker.
- **(ana) sarrəhtaňña 'əyya.**

(1-5)

- Are you(f.) Oromi or Amhari?
- **nəssəxi 'oromottayti d-ixi, 'amħarayti?**
- I am neither, I am Tigre.
- **kəlti'u 'aykonkun, təgrawayti 'əyya.**

(1-6)

- Are you(res.) from Makala?
- **nəssəxum kav maqala d-ixum?**
- No, I am from Axum.
- **'aykonkun, kav akʷsum əyya.**

(1-7)

- Is she a student?
- **nəssa tamharit d-iyya?**
- She is(res.) not a student, but a teacher.
- **tamharit aykonan. mamħerti 'əyyan.**

(1-8)

- Hi! (=Am. ታና የሰተለኝ.)
- **ṭə'ənna yəħav-allay.**
- Hi!
- **ṭə'ənna yəħav-allay.**
- This is my father and this is my mother.
- **'əzi 'abbo-y əyyu, 'əzi'a 'adda-y əyya.**
- Welcome.
- **'ənkʷa' dəħan maq'a xum.**
- Nice to see you..
- **'ənkʷa' dəħan çandħxum.**

(1-9)

- My name is Getahun. What is your(res.f.) name?
- šəm-ay getahun əyyu. šəm-xum(~ nat-kum) man əyyu? = nəssəxəm
man təbbahələn?
- My name is Almaz.
- šəm-ay almaz yəbbahəl. = 'ana 'almaz əyya zə-bbahəl. (je m'appelle
Almaz.)

(1-10)

- What is your father's job?
- nay 'abbo-xa sərah tay 'əyyu?
- He is a docter and my mother is a teacher.
- nəssu doktor 'əyyu, 'adda-y dəmma mamhərti 'əyya.

Lesson 1

kav	par.	from
kavay	pro.	where from
do, d-	par.	question marker
'əwwa	int.	yes
tamharay (m.), tamharit (f.) / təmharo (pl.)	n.	student, pupil
wən	par.	also, too
sarrəhtaňa	n.	worker, labourer
'oromottay (m.), 'oromottayti (f.)	n	Oromi
'amħaray (m.), 'amħarayti (f.)	n.	Amhari
kəlti'u	aj.	either, (neg) neither
təgraway (m.), təgrawayti (f.)	n.	Tigre person
məmħar (m.), məmħərti (f.)	n.	teacher
akʷsum	pro. n.	Axum.
ṭənnə yəħəv-allay	in.	good day (=Am. Ჩənə yəstəlləň)
'əzi (m.), 'əzi'a (f.)	pro.	this
'abbo	n.	father
'adda, 'ənna	n.	mother
-y	pro.	my
'ənkʷa' dəħan maça'xum	int.	welcome (=Am. ənkʷan dəħna matħu)
'ənkʷa' dəħan cənħxum	int.	you've stayed / waited well (=Am. ənkʷan dəħna qoyyu)
šəm	n.	name
nat-	pro.	-'s own (cf. nat-ay = mine)
man	pro.	who?

yəbbahal (3 sg.m. / 1 sg.c.)	ref.	is called / said (=Am. yəbbalal)
nay N₁ N₂	par.	N ₂ of N ₁ (= possessive, Am. ya-N ₁ N ₂)
-xa, -ka	pro.	your (2 sg.m.)
sərah	n.	work, job
tay	pro.	what?
dəmma	par..	while, however (Ullendorff : a weak adversative, p-217)

Lesson 2: Interrogative

who	man
what	tay
where	'avay
where to	navay
where from	kavay
how many/much	kənday
when	mə'as
how	kamay
which	'ayyənay (m.) ~ 'ayyənayti (f.)
why	nə-məntay
which number	mabbal kənday
how long	'avzi kənday gayərka
how old (are you)	'ədma(-xa) kənday (əyyu?)
at what time	'av kənday sə'at
what time is it?	sə'at kənday əyyu?

Conversation 2

(2-1)

- Who is he(res.)?
- **nəssom man 'əyyom?**
- He is our teacher, Mr. Tafari.
- **nəssom mamhər-na 'ayta tafari 'əyyom.**

(2-2)

- What(>who) is her(res.) name?
- **šəm-an man yəbbahala?**
- Her name is Misses Almaz Haylu.
- **wayzaro almaz haylu 'əyyan zə-bbahala.**
- What is her job?
- **sərdəh-an tay 'əyyu?**
- She is our teacher.
- **mamhərtə-na 'əyyan.**

(2-3)

- What is this called in Tigrinya?
- **'əzi bə-təgrəňña tay yəbbahul?**
- This is called “hyena”.
- “zəv'i” 'əyyu zə-bbahal.

(2-4)

- What is (for) the breakfast?
- **qursi tay allo/əyyu?**
- There is bread and eggs.(= bread with eggs)
- **bani məs ənqʷaqʷho 'allo.**

(2-5)

- From which town are you(f.)?
- **kav 'ayyənay katama 'ixi?**
- I am from Makala. How about you(m.)?
- **'ana kav maqala 'eyya. nəssəxa xa?**
- I'm from Axum.
- **'ana kav akʷsum əyya.**

(2-6)

- How many pupils are there in this class?
- **'avzi kəfli kənday tamharo 'allawu?**
- There are thirty male children(= boys) and twenty female children (= girls).
- **salasa 'awaddat-ən (=daqqi tava'tiyo-n) 'esra 'agolat-ən (= daqqi 'anstiyo-n) 'allawu.**

(2-7)

- How many children have you(res.)?
- **kənday qol'ut 'allawu-xum?**
- I have two sons and three daughters.
- **kəlta 'awaddat-ən salasta 'agolat-ən 'allawu-ni.**
- God may guard them // may bring up them, for you.
- **'əgzia-viher yəħalləw-alkum // ya'viy-alkum.**

(2-8)

- How much is the price of this one?
- **'əzi wagu'-u kənday əyyu?**
- It is twenty five birrs.
- **'esra ḥammušta bərr əyyu.**
- It is expensive a little. Reduce (the price).
- **nə'əštan kaviru, ɻannəs.**
- It not expensive, but it's (normal) price.
- **kəbbar aykonan. wagu'-u 'əyyu.**

(2-9)

- How many brothers and sisters have you(res.m.)?
- **kənday aħwat allawu-xum?**
- I have three brothers and four sisters.
- **salasta daqqi tava'tiyo-n arva'ta daqqi 'asbtijo-n allawu-ni.**
- Oh, you are so many! What number are you?
- **atta, bəzuħat ixum!**   **nəssexa mabbal kənday ixo?**
- I am the fifth.
- **ana ḥamšay əyya.**

Lesson 2

'ayta	n.	Mr.
wayzaro	n.	Misses
bə-	par.	in, with
təgrəňča	n.	Tigrinya Language
zəv'i	n.	hyena
qursi	n.	breakfast
'allo	vi.	he/it exists
bani	n.	bread
məs	par.	together with
'ənqʷaⱡʷho	n.	eggs
katamu / katamatat	n.	town, city
xa ~ ka ~ ka'ɑ	par.	as for ~, how about ~?
kəfli	n.	room, class (room)
salasa	num.	thirty
'əsra	num.	twenty
daqqi (pl.)	n.	children
tava'tiyo (pl.)	aj.	male
'anstiyo (pl.)	aj.	female
waddi / 'awaddat	n.	boy, son
gʷal / 'agolat, 'agʷalat	n.	girl, daughter
qola'ɑ / qol'ut	n.	child
kəlta	num.	two
salasta	num.	three
yəħalləw (3 sg.m.juss.)	vt.	guard, watch (Ull. ḥalawa / yəħlu)
ya'viy (3 sg.m.juss.)	cau.	bring up (Ull. 'a'baya)
-alkum (2 pol.m.dat.)	par.	for/to you
wagə'	n.	price
ħammušta	num.	five
nəštan, nə'əštan	ad.	a little
kaviru (3 sg.m.ger.)	vi.	be dear / expensive

kəbbər	aj.	expensive
qənnəs / qənnisu	vt.	reduce price
-u	pro.	his
'ah / 'ahwat	n.	brother
hafti / 'ahat	n.	sister
'arva'ta	num.	four
'atta	int.	oh!
bəzuḥ (c.) / bəzuḥat (pl.)	aj.	many, much
ḥamṣay (m.), ḥamṣayti(f.)	num.	fifth

Lesson 3: Verb of Existence

verb of existence

	personal pronoun	affirmative	negative
singular			
3 sg. m.	nəssu	allo	yalla-n
3 sg. f.	nəssa	alla	yalla-n
2 sg. m.	nəssəxa	allaxə	yallaxə-n
2 sg. f.	nəssəxi	allaxi	yallaxə-n
1 sg. c.	ana	allaxu	yallaxu-n
plural			
3 pl. m	nəssatom	allawu	yallawu-n
3 pl. f.	nəssatan	allawə	yallawə-n
2 pl. m.	nəssatkum	allaxum	yallaxum-ən
2 pl. f.	nəssatkən	allaxən	yallaxən-ən
1 pl. c.	nəħna	alland	yalland-n

(3-1)

- Is there a post-office around here?
- 'avzi k-avavi bet-posta 'allo do?
- Yes, it is beside that high building.
- 'əwwa, 'afti kiyya z-allo nawwiħ fuq av godn-u 'əyyu.

(3-2)

- How many pupils are here now?
- ħazi 'avzi kənday tamharo 'allawu?
- There are six boys and seven girls.
- šəddəšta 'awaddat-ən šo'otta 'agolat-ən allawu.

(3-3)

- Is there coffee?
- bun allo do?
- Yes, there is, but there is not suggar.
- 'əwwa 'allo, gən šəkkor yalla-n.

(3-4)

- Almaz, where is your mother?
- almaz, 'adde-xi 'avay allawa?
- She is at home.
- 'av gaza 'alla (= 'əyya z-allə.)

(3-5)

- Where is your(pl.m.) school?
- **bet təmhərtə-xum avay əyyu?**
- It is at Aratt-kilo, near from here.
- **arat-kilo əyyu, kavzi ɺarava əyyu.**

(3-6)

- Hey boy, where are your father and mother now?
- **mamuš, 'abbo-xa-n 'adde-xa-n ɻazi 'avay allawu?**
- They are now in the market, uncle(= monsieur).
- **ɻazi 'av 'edaga 'əyyom, 'abbo-y.**

Lesson 3

'avzi	pro.	here
k-avəvi	n.	around
bet-posta	n.	post office
'afti	pro.	there
kiyya	pro.	there (farther)
nawwiħ (m.)	aj.	high, tall
fuq	n.	building
ɻazi	n.	now, today
šəddəšta	num.	six
šovə'ta, šo'atta	num.	seven
bun	n.	coffee
gən	par.	but, however
šəkkor	n.	sugar
-xi, -ki	pro.	your (2 sg,f.)
gaza / gazəwətti	n.	house, home
bet təmhərti	n.	school
-xum, -kum	pro.	your (2 pl.m.)
kavzi	pro.	from here
ɺarava	aj.	near
mamuš	n.	(hey) boy
'edaga	n.	market
'abbo-y!	n.	uncle(= Monsieur)!, <i>lit.</i> my father

Lesson 4: Demonstrative

Demonstrative

	near	far	farther	very far
sg, m.	'əzi	'əti		
sg. f.	'əzi'a, 'əza	'əti'a, 'əta		
pl. m.	'əzi'atom	'əti'atom		
pl. f.	'əzi'atan	'əti'atan		
place	'avzi	'afti	kiyya	nəyya

Conversation 4

(4-1)

- What is this thing called in Tigrinya?
- 'əzi nagar bə-təgrəňña tay yəbbahal?
- It is called "dukkwa"(= local low stool).
- "dukkʷa" əyyu zə-bbahal.

(4-2)

- Is your(m.) house large?
- gaza-xa saffih d-əyyu?
- No, it is very narrow.
- 'aykonan, bəṭa'mi çabbiv əyyu.

(4-3)

- Is Addis Abeba a big city?
- Addis Ababa 'oviy katamə d-əyyu?
- Yes, it is the biggest of all cities.
- 'əwwa, 'av kulloṁ katamatat zə-'avaya katama 'əyyu.

(4-4)

- Is he(res.) a good doctor?
- nəssom tə'uy doktor d-iyyom?
- He is not so excellent.
- bəzuḥ çəbbuq(= zə-məsganu) 'aykonun.

(4-5)

- Where are there big and good shops?
- 'abbayt-ən çəbbuqat-ən zə-xonu šuqat əvay əyyom zə-rəkkavu?
- They are in Piyassa.
- 'av piyassa 'allawu(= əyyom zə-rəkkavu).

(4-6)

- Who is this(res.f.)? Is(res.f.) she your(m.) mother?
- 'əzi'an man 'əyyan? 'adde-xa d-əyyan?
- No, she is my aunt(= my father's / mother's sister).
- 'aykonatən, hafti 'abbo-y / 'ənna-y əyya.

(4-7)

- Whose are these books?
- 'əzi'atom nay man maçqəfti 'əyyom?
- This one is mine and as for this one it is Almaz's.
- 'əti һəda nat-ay əyyu, 'əti һəda ka'a nay almaz əyyu.

(4-8)

- How many boys and girls are there in this class?
- 'avzi kəfli wəšti kənday əwaddat-ən kənday agolat-ən əllawu?
- There are twenty boys and ten girls.
- 'əsra 'əwaddat-ən 'əssərtə 'agolat-ən əllawu.

(4-9)

- How many brothers and sisters have you(m.)?
- kənday əhwat əllawu-xa?
- I have two sisters(> girls), but I have no brother(> boy). How about you, Almaz?
- kəlta 'agolat əllawa-ni, waddi gən yavəlla-yən.
- I have neither brother nor sister. I am alone.
- 'əna һaw-əm һaft-əm yavəlla-yən. 'əna bayn-ay əyya.

(4-10)

- Whose is this cat(m./f.)?
- 'əzi / 'əza dəmmu nay man əyyu / əyya?
- It is not(m./f.) mine, but my friend's.
- nətay əykonan / əykonatən, nay mahaza-y / 'arka-y əyyu / əyya.

(4-11)

- Who is that cute girl?
- 'əta çəbbəqtı gʷal man əyya?
- Which one? The tall one or the short one?
- 'ayyənayti? 'əta nəwwah do haççar?
- The short one.
- 'əta haççar.
- She is my sister.
- nəssa һaft-ay əyya.

Lesson 4

nagar	n.	thing
dəkkʷa	n.	low stool
saffih	aj.	large, wide
bəṭa'mi	ad.	very, much
çabbiv	aj.	narrow
'aviy (m.) / 'abbayti (pl.)	aj.	big, elder
kull-	num.	all, every
zə-	par.	relative marker
'avaya (pf.)	vi.	be big, grow up(Ull. 'abaya / ya'abbi~ yə'abbi)
ṭə'uy (m.), ṭə'uyti (f.)	aj.	excellent, talented
çəbbuq (m.), çəbbəqtı (f.)	aj.	good; cute, beautiful; excellent
šuq / šuqat	n.	shop
ḥafti 'abbo-y / 'ənna-y	n.	aunt (lit. father's / mother's sister)
nay man	pro.	whose (= of who)
maçħaf / maçħafti	n.	book
ħada (m.) / ħanti (f.)	num.	one
'assərt	num.	ten
-əm ... -əm	par.	either ... or, both ... and
bayn-	aj.	alone
dəmmu	n.	cat (c.)
maħaza / maħzut	n.	friend
'arki / 'a'rəxti	n.	friend
nawwiħ (m.), nəwwaħ (f.)	aj.	tall, high
haççir (m.), haççar (f.)	aj.	short

Lesson 5: Verb of possession

pers. pronoun	m. sg.	f. sg.	m. pl.	f. pl.
nəssu	olla-wwo	allat-to	ollawu-wwo	ollawa-'o
nəssa	olla-wwa	allat-ta	ollawu-wwa	ollawa-'a
nəssəxa	olla-kka	allat-əkka	ollawu-xa	ollawa-xa
nəssəxi	olla-kki	allat-əkki	ollawu-xi	ollawa-xi
əna	olla-nni	allat-ənni	ollawu-ni	ollawa-ni
nəssatom	olla-wwom	allat-tom	ollawu-wwom	ollawa-'om
nəssətan	olla-wwan	allat-tan	ollawu-wwan	ollawa-'an
nəssəxatkum	olla-kkum	allat-əkkum	ollawu-xum	ollawa-xum
nəssəxatkən	olla-kkən	allat-əkkən	ollawu-xən	ollawa-xən
nəhna	olla-nna	allat-ənnə	ollawu-na	ollawa-na

Conversation 5

(5-1)

- Kebbede, how many brothers and sisters have you?
- kabbada, kənday əhwat-ən aħat-ən ollawu-xa?
- I have two brothers (but) have no sister. And you, Almaz?
- kəlta əhwat ollawu-ni, 'aħat gən yavella-yən. nəssəxi almaz?
- I haven't either brother nor sister. I am alone.
- ħaw yəxun ħafti yavella-yən. nə-vayn-ay əyya.

(5-2)

- Have you(f.) a notebook and a pen?
- daftar-ən biro-n olla-kki do?
- I have a pen, but have not a notebook.
- biro olla-nni, daftar gən yavellay-ən.

(5-3)

- Sir, how many children have you?
- 'abbo-y, kənday qol'ut ollawu-xum?
- I have five boys and a girl.
- ħammušta 'awaddat-ən ħanti gʷal-ən ollawu-ni.

(5-4)

- How many rooms has your house?
- gaza-xa kənday kəfli olla-wwo?
- It has one sitting room and two bedrooms.
- ħoda salon-ən kəlta madaqqasi-n olla-wwo.

(5-5)

- Is he(res.) rich?
- **nəssom haftam d-iyyom?**
- Yes, he has(res.) big farms, in addition to them many cattle, and asses-mules.
- **əwwa, bəṭə'mi 'abbayti garhu əllawu-wwom, bə-tawassə-xi wən kaft-ən ədga-baql-ən allawu-wwom.**

(5-6)

- Have you(pl.) lessons on Saturday?
- **qadəm təmhərti əlla-kkum do?**
- We have not. There is no lesson on Saturday and Sunday. It is our holiday.
- **yavəl-nən, qadəm-ən sambat-ən təmhərti yallan, 'ərəftə-na 'əyyu.**

Lesson 5

N₁ yəxun N₂ NEG	vi.	neither N ₁ nor N ₂
daftar	n.	notebook
biro	n.	pen, ballpointed pen
N₁-n N₂-n	par.	N ₁ and N ₂
salon	n.	sitting room
madaqqasi kəfli	n.	bedroom (<i>lit. sleeping room</i>)
hafti	n.	property
haftam	aj.	rich
gərat/garhu	n.	farm
'adgi	n.	donkey
baqlı	n.	mule
təmhərti	n.	lesson, education
qadəm	n.	Saturday
sambat	n.	Sunday
'ərəfti	n.	holiday, vacation, rest

Lesson 6: Personal pronoun

Conversation 6

(6-1)

- How are you?
- **kamay ixum?**
- Fine (thank you).
- **'allana.**
- My name is Almaz(> je m'appelle Almaz). What(> who) is your(m.) name?
- **almaz yəbbahal. man əyyu šəm-ka?**
- My name is Asgedom.
- **šəm-ay əsgadom əyyu.**

(6-2)

- Is this(res.) your(m.) grandfather?
- **'əzi'om abbo-ħaggo-xa d-iyyom?**
- Yes.
- **'əwwa.**
- Is he your father's father?
- **nay abbo-xa 'abbo d-iyyom.**
- No, he is my mother's father.
- **'aykonan, nay ənn-ay/ədd-ay abbo 'əyyu.**

(6-3)

- Is this(res.f.) your(f.) mother?
- **'əzi'an adde-xi d-iyyan?**
- No, she is my aunt(= mother's sister).
- **'aykonatən, hafti 'ənn-ay/'ədd-ay əyya.**

(6-4)

- Is your(m.) house near from your school?
- **gaza-xa kav bet təmhərtə-xa զarava d-əyyu?**
- No, it is very far.
- **'aykonan, bətə'mi rəħuq əyyu.**
- Is the building new?
- **'əti hənča ħaddiš d-əyyu?**
- It is a little old.
- **nə'əštan ərəg zə-vala 'əyyu.**

(6-5)

- Is this your(f.) sister?
- 'əzi'a ḥəft-əxi d-əyya?
- Yes, she is my sister.
- 'əwwa, ḥəft-ay əyya.
- Is she elder than you?
- mə'vay-xi d-əyya?
- No, she is younger than I.
- 'aykonatən, mən'əš-ay əyya.

(6-6)

- Is this little cat(m./f.) yours(f.)?
- 'əzi/'əza nə'əstan dəmmu nat-ki 'əyyu / 'əyya?
- It is not mine, but my friend's.
- nat-ay aykonan / aykonantən, nay 'ark-ay / maħaza-y əyyu / əyya.

(6-7)

- What is your(f.) brother's job?
- nay ḥaw-ki sərəħ tay əyyu?
- He is an engineer.
- 'enjənar əyyu.
- How about your sister?
- ḥaftə-xi xa?
- She has no job. At present she is a university student.
- sərəħ yavə-lla-n, ḥazi nay univarsiti tamħarit əyya.

(6-8)

- You children, what is your teacher(f.res.)'s name?
- 'attum daqq-ay, mamħertə-xum šəm-an man əyyan zə-bbahala?
- She is(res.) called Miss Ayda.
- wayzarit ayda əyyan zə-bbahala.
- Is she a good teacher?
- tə'əytı mamħerti d-əyyan?
- Yes, she is very good and beautiful.
- 'əwwa, bətə'mi tə'əytə-n çəbbəq-tə-n əyyan.

Lesson 6

kamay?	int.	how?
'allana	int.	fine
'abbo-ħaggo	n.	grandfather
'enna-ħaggo, 'adda-ħaggo	n.	grandmother
rəħuq	aj.	far, remote

hənçə	n.	building
həddiş	aj.	new
'ərəg	aj.	old
mə'vay	n.	elder
mən'as	n.	younger
'ənjənar	n.	engineer
univarsiti	n.	university
wayzarit	n.	Miss

Lesson 7: Definitive

Sentence examples

1. A boy came.
(ħadə) qola'ə maçı'u.

2. The boy came.
'əti qola'ə maçı'u.

3. I saw a boy.
qola'ə ri'a.

4. I saw the boy.
nəti qola'ə ri'a.

5. Almaz's house fell down.
nay almaz gaza farisu / wadiq u.

6. He set fire to Almaz's house.
nay almaz gaza 'aqqasilu.

7. This little boy came.
'əzi nə'əštan qola'ə maçı'u.

8. I hit this little boy.
nazi nə'əštan qola'ə waq'i'a-yyo.

9. My little son came.
'əti nə'əštan wadd-ay maçı'u.

10. My little daughter came.
'əta nə'əštan gʷal-ay maçı'a.

11. I hit my little son.
nəti nə'əštan wadd-ay waq'i'a-yyo.

12. I hit my little daughter.
nəta nə'əštan gʷal-ay waq'i'a-yya.

13. This my little son came.
'əzi nə'əštan wadd-ay maçı'u.

14. I hit this my little son.

nazi nə'əštan wadd-ay waq'i'a-yyo.

Conversation 7

(7-1)

- Whose is this little boy?
- 'əzi nəštan(= nə'əštan) qola'a nay man əyyu? = **waddi man əyyu?**
- He is Misses Abeba's son.
- **waddi wayzaro avava 'əyyu.**
- As for that big girl, whose daughter is she?
- 'əta 'abbay gʷal ka nay man əyya?
- She is Mr. Abebe's daughter.
- **gʷal ayta 'abbava 'əyya.**

(7-2)

- Today I saw a camel on the way.
- **lomma'altı 'av mangaddi gəmal ri'a.**
- How was the camel?
- **gəmal kamay zə-vala? = gəmal 'aynat nayru?**
- It was very giantic!
- **bəṭa'mi gazzif nayru!**

(7-3)

- Where (from) did you buy this your nice ring?
- **nazi çəbbuq qliavat-ki kovay ixi gazi'xi?**
- I bought it at(> from) Piyassa yesterday.
- **təmali kav piyassa 'əyya gazi'a-yyo.**

(7-4)

- Where does your(res.) elder daughter live now?
- 'əta 'abbay gʷal-kən həzi 'avay əyya tənabbər?
- Now she lives in Harar. As for the younger one she lives in Gondar.
- **nəssa 'av harar əyya tənabbər. 'əta nəštan ka'a 'av gondar əyya tənabbər.**

(7-5)

- Who hit this my little son?
- **nazi nə'əštan wadd-ay man əyyu zə-waq'a'o/waq'i'ə-wwo?**
- Your(m.) neighbour's son hit him.
- **waddi goravet-ka əyyu zə-waq'a'o/waq'i'ə-wwo.**

(7-6)

- How old are your(f.) children(= How much is your children's age)?
- **nay daqqə-xi 'ədma kənday əyyu?** = **daqqə-xi 'ədmi-'om kənday əyyu?**
- The elder(m.) is nine years old and the younger(f.) is six years old.
- **'əti 'aviy təššə'ctan 'amatu 'əyyu, 'ətə nəštan ka'a šəddəšta 'amat gayra-lla.**

(7-7)

- Who is that beautiful woman?
- **'əta çəbbəqti savayti man əyya?**
- She is my friend Haylu's wife.
- **nay haylu 'ark-ay savayti 'əyya.**

Lesson 7

nə'a / maçı'u / yəmacçə'	vi.	come
rə'a / rə'yu	vt.	see, look
--- / farisu	vi.	destroy
--- / wadiqū / yəwaddəq	vi.	fall, fall down
--- / 'aqqasilu	cau.	set fire
nəštan, nə'eštan (c.)	aj.	small, little, young
wəqə' / waqı'i'u	vt.	hit, strike
ka, xa, ka'a	par.	as for
lomi, lomma'altı	n.	today
mangaddi	n.	way, road, street
gəmal	n.	camel
'aynat	pro.	how
gazzif	aj.	giantic, very big
kun / nayru / 'əyyu / yəxawwən	vi.	be
goravet	n.	neighbour
'ədma	n.	age
'amat	n.	year
təššə'ctan	num.	nine
savayti / 'ənəsti	n.	woman, wife

Lesson 8: Preposition (1)

Sentence examples

1. I gave my watch to my son.

sə'at-ay nə-wadd-ay hiva-yyo.

2. Hello Almaz, is your mother at home?

helo almaz, 'adde-xi 'av gaza 'alla do?

3. My parents live in Gondar city.

waladd-ay ov katama gondar əyyom zə-navru.

4. Almaz, with this knife slice the meat.

almaz, b-azi karra gayərki nati səgə xətafi-yyo.

5. I came from Hiroshima City of Japan.

kav jappan kav katamə hiroshima 'əyya maçı'a.

6. The elephant is bigger than all the animals living on the earth.

'av maryat kav zə-navru 'ənsəssətatəti zə-'avaya ḥarmaz əyyu.

**= ḥarmaz kav kull-om ov maryat zə-navru 'ənsəssətatə
zə-'avaya 'əyyu.**

7. She went to the market today to buy clothe(s).

**nəssa lomma'altı kədən/kədəwənti kə-t'əddəg / kə-tgazze' nav 'ədaga
kayda.**

8. How many minutes does it take (you) from your(f.) house till here?

kav gaza-xi əskav avzi kənday daqıqə 'əyyu zə-wasda-kki?

9. You are an old man. Don't be/do like a youth.

nəssəxə aragit səv'ay ixa, kam man'əsay ay-təxun.

10. Tell us a little about your journey.

bəza'va gu'zo-xa nə'əstan nəgara-nna əsti.

11. My father always drinks coffee without sugar.

'abbo-y kulluşşa' bəzay şəkkor əyyu bun zə-satti.

Coversation 8

(8-1)

- Where is the railway-station?
- 'əti bavur-ṭaviya 'avay əyyu? = bavur-ṭaviya 'avay əyyu zə-rəkkav?
- It is at the end of this street.
- 'av mawadda'ta nayzi mangaddi 'eyyu zə-rəkkav.

(8-2)

- What work do you(f.) do? / What is your job?
- tay ixi təsarhi? = sərahxi tay əyyu?
- As I am a university student, I have no job.
- nay univarsiti tamharit səla zə-xonku, sərah yavə-lhay-ən
- As for your father's job what is it?
- nay 'abbo-xi sərah ka tay əyyu?
- My father is a doctor.
- 'abbo-y doktar əyyu.

(8-3)

- Whose is this pen?
- 'əzi biro / əskərbito nay man əyyu?
- It is my friend Haylu's.
- nay 'ark-ay nay haylu 'eyyu. = nay haylu 'ark-ay əyyu.

(8-4)

- Mama, how long the giraff's neck is!
- 'atti 'avəšša-y, nayta zarruf kəsad kənday yənawwəh!
- Yes, the elephant's trunk is also long.
- 'əwwa, nay ḥarmaz kunbi wən nawwiḥ əyyu.

(8-5)

- For whom did you(f.) buy this clothe, for your daughter or for your sister?
- nəzi kədən nə-man ixi gazi'xi-yyo, nə-gʷal-ki d-əyyu nə-ḥaftə-xi 'eyyu?
- It is (for) my elder daughter.
- nətə 'abbay gʷal-ay əyyu.

(8-6)

- For what did you(m.) come to Ethiopia?
- nav ityop̄pəya nə-məntay maçı'xa?
- I came to teach English.
- əngəlizaňč k-amhər əyya maçı'a.

(8-7)

- Almaz, where is your brother now? Is he at home?
- 'almaz, ኃው-Kİ ዳዘን 'avay əyyu z-allo? 'av gaza d-əyyu?
- Yes, he is taking a bath(< he is washing his own body.).
- 'əwwa, savənnat-u nə-tahaqava 'əyyu.

(8-8)

- From what is made Injera?
- ቴቻ / ወንጀራ kav məntay əyyu zə-sərrah?
- It is made from Teff.
- kav ቴፍ əyyu zə-sərrah.

(8-9)

- When is the breakfast time?
- nay qursi sə'at mə'as əyyu?
- The breakfast is from one o'clock(= seven) till three(= nine) and half.
- nay qursi sə'at kav ክዕዳ sə'at jammiru 'eskav salasta sə'at-ən faraq'a-n əyyu.
- What time is it now?
- ዳዘን kənday sə'at əyyu?
- It is one o'clock. // It is one and a quarter. // It is one and half. // It is a quarter to two.
- ክዕዳ sə'at əyyu.// ክዕዳ məs rəv'i əyyu.// ክዕዳ məs faraq'a əyyu.// nə-xəlta rəv'i goddal əyyu.

(8-10)

- How(> with what) do you drink coffee, with milk or black(= as it is)?
- bun bə-məntay ixa təsatti, bə-çavə d-ixa bə-ṭərh-u?
- I drink (it) black.
- bə-ṭərh-u 'əyya zə-satti.

(8-11)

- How are you Almaz?
- 'almaz, kamay ixi?
- I'm fine. But I have so much work on me and no time to rest since morning till evening.
- dəhən əyya = çəbbuq əllaxu. gən sərah yəvazha-nni əyyu. nəgʷho jammira 'eskav məšat 'ərəfti(= ma'rafi gəza) yavəllay-ən.

(8-12)

- Until what time are you staying at your(m.) office today?
- ዳዘን 'av biro-xa 'eskav kənday sə'at ixa təçənnəh?

- I stay till one(= seven) o'clock in the evening everyday / always.
- **kullušša' የስኅን ነያ መሻት ሃሳብ ርዕስ ተቋም ይችላል**.

(8-13)

- Which is the oldest city in Ethiopia?
- **'av ityopp̈əya kav kullo matat eti zə-'avaya 'ədma(= nawihi 'ədma) z-allā-wwo katama 'ayyənay əyyu?**
- You don't know? It is Axum.
- **'ay-təfaltən d-ixa? 'akʷsum əyyu.**

(8-14)

- When did you(f.) come to Ethiopia?
- **nav ityopp̈əya mə'as maçi'xi?**
- I came a month ago.
- **qədmi ሃሳብ ወርሃ ይችላል**

(8-15)

- Where are you(f.) going?
- **navay na-xadki əyyu? = navay ixi təxad-allaxi?**
- I'm going to Piyassa to buy a dress for my daughter.
- **nə-gʷal-ay qameš kə-gazzə' nav piyassu na-xadku 'ayya.**

(8-16)

- How is the hyena's cry?
- **nay zəv'i dəmci kamay zə-vala 'ayyu?**
- It is like human laughing.
- **kam nay sav səħaq əyyu zə-massəl.**

(8-17)

- How cute your(f.) son is! His eyes are resemble yours'.
- **waddə-xi kamay yəcəbbəq əyyu! 'a'ənt-u kamə-xi 'ayyu zə-massəl.**
- His nose and mouth are like his father's.
- **'afənčə'-u-n 'af-u-n kam 'abbu'-u 'ayyu.**

(8-18)

- On what shall I talk?
- **bə-za'va tay kə-zzərav?**
- Tell a little about your(m.) family.
- **bə-za'va sədra-xa nə'əštan tazərav.**

(8-19)

- What did he(res.) write about Ethiopia?
- **nəssom bə-za'va ityoṗṗəya tay çəhifom?**
- He wrote about the history of people's culture.
- **bə-za'va nayti həzvi bahəli əmalkit-om çəhifom.**

(8-20)

- With what(> by means of what) do you(f.) drink coffee, with salt or with suggar?
- **bun bə-məntay gayərki 'ixi təsatyi, bə-čaw d-əyyu bə-šəkkor əyyu?**
- Sometimes I drink it putting salt, but in most cases I drink it as it is (= black).
- **ħada ħada gəza bə-čaw gayra 'əyya zə-satti, mavzahti-'u gən bə-ṭərh-u 'əyya zə-satti.**

(8-21)

- Without scissors or a knife this string is not cut.
- **bə-məqas way ka'q bə-karra ta zay-koynu, 'əzi gamad əy-yəqurraq-ən.**
- You can cut it with your(f.) teeth.
- **bə-sənnə-xi kə-təqorçi-yyo təxə'eli 'ixi.**

Lesson 8

nə-	par.	for, to; object marker
ħav / hivu	vt.	give (Ull. haba / yəħəb / yəħab (juss.))
waladi / waladdi	n.	parent
'av	par.	in, at
maryat	n.	earth
'ənsəssa / 'ənsəssatat	n.	animal
ħarmaz	n.	elephant
kədən / kədawənti	n.	cloth, dress
kə-	par.	so that, in order to; be V-ing
'addəg / 'addigu	vt.	buy
gəza' / gazi'u	vt.	buy
nav	par.	to(= direction)
kid / kaydu, məxad (inf.)	vi.	go
'eskav	par.	till, until; upto
daqiqə	n.	minute
wəsad / wasidu / yəwassəd	vt.	take
'aragit	aj.	old, aged
səv'ay / sav'ut	n.	man (opp. of woman), husband
kam	par.	as, like; that (conj.)

man'əsay	n.	youth, young person
'ay-	par.	negative marker
kullušša'	ad.	always, usually; every day
bəzay	par.	without
sətay / satəyu / yəsatti	vt.	drink (Ull. sataya / yəsatti)
bavur	n.	railway, train; steamer
ṭaviya	n.	station
(yə)-rəkkav (3 sg.m.impf.)	vi.	be found, exist (= se trouver) (Ull. tarakkaba / yərəkkab)
mawadda'ta	n.	end, extremity
sərəh / sariħu / yəsarrəħ	vt.	do, make (Ull. sarħe)
səla zə-	par.	because, since
əskərbito	n.	pen (= biro)
'avəšša	n.	Mama, Mammy
zarraf	n.	giraffe
kəsad	n.	neck
kunbi	n.	trunk (of an elephant)
'əngəlizaňña	n.	English
'amħər / 'amħiru / yamħər	cau.	teach(Ull. mahara / yəmħər, 'amħara, 'astamħara)
savənnat	n.	body
taħoċava / taħoċivu	vi.	wash oneself(= o.s.), take bath
ṭavita = 'enjara	n.	Injera(crêpe made from Teff flour)
--- / tasariħu / yəsərraħ	ref.	cf. sərəħ be made / done
sə'at	n.	hour, o'clock; watch
jammər / jammiru	vt.	begin, start
faraqə	num.	half
rəv'i	num.	quarter
goddal	par.	before, to (in time)
bə-	par.	with, by (= instrumental)
ċava	n.	milk
bə-ṭərh-u	n.	as it is. black (= coffee)
--- / baziħu	vi.	be much / many
nəgʷho	n.	morning
məšat	n.	evening
çənəħ / çaniħu / yəçənnəħ	vi.	rest, stay; wait
'ədma	n.	age, period
qədmi	par.	ago, before
warħi	n.	month
nə-V(past) = V(impf.) allo	par.	be V-ing(= progressive)
dəmči	n.	voice, cry

sav	n.	person, human being
səhaq / səhiq<u>u</u>; səhaq (v.n.)	vi.	laugh
--- / masil<u>u</u> / yəmassəl	vi.	be similar, alike; resemble, seem (Ull. masala)
--- / çabbiq<u>u</u>	vi.	be nice, cute, good, beautiful (Ull. çabbaq<u>a</u>)
'ayni / 'a'ənti, 'ə'ənti	n.	eye
'afənç<u>a</u>	n.	nose
'af	n.	mouth
bə-zə'va	par.	about, concerning
tazərav / tazəriv<u>u</u> / yəzzərav	ref.	talk, speak
sədra	n.	family, kinship group
çəhəf / çəhif<u>u</u> / yəçəhəf	vt.	write
həzvi	n.	people; political party
bahəli	n.	culture, custom
'əmalkit	n.	history
gəvar / gayru / yəgabbər	vt.	do, make (Ull. gabara)
çaw	n.	salt
ħəda ħəda gəza	ad.	sometimes
mavzəħti-'u	ad.	in most case
məqas	n.	scissors
way	par.	or, otherwise
karra	n.	knife
ta	par.	if
kun / koynu / yəxawwən	vi.	be, exist (Ull. kona / kʷana)
gamad	n.	string
(ay-yəqurraq-ən)< taqʷariç<u>u</u>	ref.	be cut
təqorçi(-yyo) (2 sg. f. impf.)	vt	cut (Ull. qʷaraça)
qʷəraq / qʷariç<u>u</u> / yəqʷarrəç <i>(= quraç / qoriç<u>u</u> / yəqorrəç)</i>	vt.	cut
sənni	n.	tooth
təxə'eli (2 sg. f. impf.)	vi.	be able, can (Ull. ka'ala / yəx'əl)

Lesson 9: Preposition (2)

Conversation 9

(9-1)

- Where are your and your grandfather's houses?
- **nəsse-xan abbo-ḥaggo-xun gazawettə-xun avay əyyu?**
- Our houses are around Piyassa. My house is beside my grandfather's house.
- **gazawettə-na 'av kavavi piyassa əyyu. gaza-y kav nay abbo-ḥagg-oy gaza qacçilu əyyu.**

(9-2)

- Is your(res.) house inside Addis Abeba city?
- **gaza-xum av wəšti addis əvavu katama d-əyyu?**
- No, it is out of the city. Because it is far, I come to the working place by my car/a minibus.
- **'aykonan, kav katamə waçd'i əyyu. rəħuq səla zə-xona, bə-makina-y/taksi gayra əyya nav sərħay zə-maççe'.**

(9-3)

- Hi children, don't make noise inside the house. Go out of the house and play!
- **'attum qol'ut, 'av wəšti gaza 'ay-təṭrə'u. dagga waçi'xum taçawatu!**
- Okey Daddy.
- **ħərray abbowwa-y.**

(9-4)

- Where is my watch?
- **sə'at-ay əvay illo?**
- It was // I've seen on the table of the sitting room.
- **'av salon av lə'li ṭarapeza nayru // ri'a nayra.**

(9-5)

- Mama, did not you see my cat(f.) somewhere.
- **'avəšša-y, 'əta nət-ay dəmmu 'av zə-xona bota 'ay-raxi-yyan?**
- It was under your(f.) bed a while ago.
- **'antawoy/qəddəm av wəšti 'arat-ki nayra.**

(9-6)

- What (lesson) have you after English?
- **dəħri əngəlizaňña tay əyyu z-allā-kkum?**

- We have Amharic.
- 'amharəñña 'eyyu z-all-a-nna.

(9-7)

- What do you(f.) do after the supper?
- dəhri dərar tay ixi təsarhi?
- I watch the television for a while.
- nə-nə'əštan gəza televižən/talvəjən əyya zə-r'i.

(9-8)

- Almaz, the coffee which you have brought to my office is not with(> has not) milk nor sugar.
- almaz, 'eti nav biro-y z-amça'xi-yyo bun çavd-n šekkor-ən yavə-lun.
- Okey Papa, now I'll bring in hurry.
- hərray abbowwa-y, həzi bə-həçuç/qalçıfa k-amça-kka 'eyya.

(9-9)

- Please(res.) eat and drink.
- bayzə-'om yəvlə'u yəstayu.
- It is very tasty meal, thank you very much. God may give you long life!
- bətə'mi tə'um məgvi 'eyyu, bətə'mi naməsgən. yaqənnəy-alnə!

(9-10)

- I am going to the market. How about you, you too?
- nav 'ədagə na-xadku 'eyya. nəssəxi xa təmaççı d-ixi?
- I am going too. Let us go together.
- 'ana wən kə-maççı' 'eyya. həvirnə nəxid.
- Okey.
- hərray.

(9-11)

- Getahun, what(< which) do you want, yoghurt or honey-water?
- getahun, tay ixə tədalli, rəgu'o d-ixə bərzi?
- I want both of them. // Give me (from) both Mammy.
- kəlti-'u 'eyya zə-dalli. // kav kəlti-'u həvə-nni 'addawwa-y.

(9-12)

- Daddy, what do you drink before the supper?
- 'ayya-y qədmi dərar tay ixə təsatti?
- I'll drink wine or beer.
- wayni way ka'a birra 'eyya zə-satti.

Lesson 9

kavavi	n.	around
qaççel / qaççilu	vi.	follow, continue; be beside
wəšti	n.	inside; below, underpart
waçd'i	n.	outside
makina	n.	car
taksi	n.	minibus, taxi
gayru ~ gabiru	par.	with the aid of, by means of (Voigt 156 > Ull. 223)
gəvar / gayru	vt.	gabara: work, make
--- / Ქari'u / yətarre'	vi.	make noise, be noisy
dagga	n.	outside
taçawat / taçawitu / yəçcawat	vi.	play; chat, converse
lə'li	n.	top; on, upon
ṭarapeza	n.	table, desk
--- / nayru / 'allo	vi.	be, exist
'av zə-xona bota	n.	somewhere
'antawoy = qəddəm	ad.	a while ago
'av wəšti	n.	under; inside
'arat	n.	bed
dəħri	ad.	after
'amħarəñña	n.	Amharic
dərar	n.	supper
gəza	n.	time
televižen = talvəjən	n.	TV
-r'i > yər'i	vt	see, look cf. rə'a / rə'yu (Ull. ra'aya = ra'e = ra'a / yər'i)
'abbowwa-y = 'ayya-y	n.	Daddy, Papa
bə-ħəċuç	ad.	in haste, soon, at once
qalṭəf / qalṭifu	vi.	hurry, do / make at once
bayzi-	int.	please
bəla' / bali'u / yəvallə'	vt.	eat
ṭə'um	aj.	tasty
məgvi	n.	food, meal
naməsgən	int.	thanks!
yaqənnəy-alna = yaqənnəy-allay	int.	thank you
ħəvar / ħaviru	vi.	be united ; do s.th. together
ħərray	int.	Okey
dəlay / daləyu / yədalli	vt.	want, desire; seek (Ull. dalaya / yədalli)
rəgu'o	n.	yoghurt
bərzi	n.	honey-water

kəlti-'u		both
'addawwa-y = 'adda-y = 'avəšša-y	n.	Mama, Mammy
wayni	n.	wine
birra	n.	beer

Lesson 10: Verb, Past

Conversation 10

(10-1)

- Who broke this window(-pane)?
- **'əzi maškot/finəstra zə-savar-o man əyyu?**
= **man əyyu sayrə-wwo/zə-sayra-yyo.**
- I am sorry, Sir (< teacher), it is I that broke it by mistake.
- **yəqretə mamħər, bə-gega zə-savarku-wwo 'ana 'əyya.**
= **'ana 'əyya sayra-yyo / savira-yyo.**

(10-2)

- Who killed that big lion?
- **nati gazzif ambassa man əyyu zə-qbatal-o / qatilə-wwo?**
- It is my(mat.) uncle that killed it with a spear.
- **'akko-y əyyu bə-kʷinat zə-qbatal-o/qatilə-wwo.**

(10-3)

- Whom did you(m.) ask the way?
- **mangaddi nə-man ḥətitka?**
- I asked a policeman, but he did not know it either.
- **nə-ħada polis ḥətita nayra gən nəssu wən ay-falaṭon.**

(10-4)

- Whom did you send that money, to your brother?
- **'əti qərši / ganzav zə-la'axka-yyo nə-man əyyu? nə-ħaw-ka d-əyyu?**
- Yes, to him.
- **'əwwa, nə-'ə'-u 'əyyu.**

(10-5)

- Where did you(res.) pass the day the day before yesterday?
- **bə-qbədmi təmali 'avay wə'ilkum?**
- I passed the day in Dabre Morkos.
- **'av davra marqos əyya wə'ilā.**
- Who were with you?
- **məsa-xum man nayru?**
- There were my father's sister and two of my sisters.
- **ħafti 'abbo-yən kəlta 'aħħata-yən nayran.**

(10-6)

- Where is Aseffa now who was in our class(= who was our classmate)?
- **'əti 'av kəfle-na zə-navara məħaza-na asaffa ħazi 'avay ollo?**

- He went to America, finished research and has become a doctor.
- nav amarika kaydu, təmhərt-u waddi'u, doktor koynu 'allo.

(10-7)

- Where did you buy this gold earring?
- 'əzi nay warqi gutəčča kavay gazi'xi?
- I bought it at(< from) Piyassa yesterday.
- təmali kav piyassa 'əyya gazi'a-yyo.

(10-8)

- Who is absent/did not come today?
- lomma'altı zə-ğaraya/z-ay-maça man əyyu?
- Yohannes and Abeba are absent / have not come.
- yohannəs-ən əvava-n əyyom z-ay-maçu/zə-ğarayu.

(10-9)

- Hailu, why did you come late? // did not come in time today?
- haylu, lomma'altı nə-məntay ixa zəngi'xa maçi'xa? // bə-'əwan-u zay-təmaçče'?
- Because (the engine of) the bus broke down, I was late.
- 'əta 'awtobus səla zə-tavalıdəşawat əyya zangi'a.

(10-10)

- Why didn't you(f.) take lunch?
- məsaħ nə-məntay ixi zay-bala'xi?
- As the work was too much.
- sərah səla zə-vazaha-nni əyyu.

(10-11)

- Today I went to your office approximately at six o'clock(= at twelve).
- lomma'altı şəddəšta zə-xawwən nav biro-xa maçi'a nayra.
- I'm sorry. I left my office at five and half(= at eleven and half).
- yəq̄rayta gəvar-allay, bə-həmmuştə-n faraqa-n əyya kav biro-y waçi'a.

(10-12)

- Hello Almaz, has your father come home?
- halo 'almaz, 'abbo-xi maçi'u do(= 'atiyu do)?
- Yes, he has come back. Now he is reading a newspaper in the sitting room. Shall I call him?
- əwwa maçi'u. həzi 'av salon gazişa n-anbava əyyu. kə-çəwwa'-o do? // k-aq̄rəv-alki do?

- Yes, call him.
- 'əwwa, çəwwə'ə-yyo. // 'aqrevi-yyo.

(10-13)

- Have you(m.) slept well last night?
- təməli layti / məşat çəbbuq daqqiska?
- Thanks to God I slept very well. I did not hear anything. // I passed a night without waking.
- 'əgzi'a-viher yəmmasgan, bətə'mi çəbbuq daqqisa. mənəm kay-sama'xu. // mənəm bər kay-abalku hədira.

(10-14)

- Who drove the car yesterday, you or your brother?
- təməli nətə makind man şaffiru, nəssəxa d-ixa həw-ka 'əyyu?
- As my brother Birhan drives better than I, it was he that drove.
- bərhanu həw-ay bə-məşəffar kava-y zə-haşa səla zə-hona, nəssu 'əyyu şaffiru.

(10-15)

- At what time did you arrive at Gondar? At noon arrived?
- gondar bə-kənday sə'at baçıhxə? 'av fadus do baçıhxə?
- No, I reached in the evening.
- 'ay-baçahxu-n, məşat əyya baçıha.

(10-16)

- Didn't you(f.) see my daughter?
- nə-gʷal-ay ay-ra'xi-yya-n do?
- She was in front of the post-office.
- 'afti bet-posta qədmi-'u nayra.

(10-17)

- Who took my pen? Is it you that took it, Kabbada?
- biro-y / əskərbito-y man wasidə-wwo? kabbada, nəssəxa d-ixa wasidka-yyo?
- I never took it! It may be Almaz that took it.
- 'ana 'ay-wasadkun! almaz wasidə kə-tkəwwən əyya.

(10-18)

- This thing is not true. Who told you so?
- 'əzi nagar əzi haqqi ay-kona-n. man əyyu kamzi / kam'u 'ilu-kka?
- It is true! I saw it with my own eye.
- haqqi 'əyyu! bə-'ayn-ay ri'a-yyo 'əyya.

(10-19)

- Didn't Hailu come also today?
- **haylu lomma'lti wən qy-maça-n?**
- Yes(< no) he did not come. He was absent so often in this week / recently.
- **'əwwa, qy-maça-n.**   **'avzi samun əzi bəzuħ ma'lti 'əyyu qariyu.**

(10-20)

- Have you(f.) written // sent a letter to your family recently?
- **'avzi qəna/qəna nə-sədra-xi dabdabba çəhifki do? // li'əxki do? / sadidki do?**
- I did not send // write because I have no time.
- **gəze / gize səla z-ayvə-lhay, qy-la'axkun / ay-sadadkun // ay-çahəfkun.**

(10-21)

- Did you understand what I said, pupils?
- **'ana zə-valkə-woo taraddi'ə-kkum do, tamharo?**
- We didn't understand. please repeat to us once again.
- **qy-taradda'a-nnan, bayza-xum hənsəv dəgamu-lna.**

Lesson 10

maškot = finestra	n.	window
səvar / saviru, sayru / yəsabbər	vt.	break (Ull. sabara)
yəqrayta	n.	excuse
bə-gega	ad.	by mistake, not intentionally
'ambassa	n.	lion
qətal / qatilu = qətal / qatilu	vt.	kill (Ull. qatala)
'akko	n.	(mat.) uncle
həwəbbo	n.	(pat.) uncle
kʷinat	n.	spear, lance; battle, war
nə-man	pro.	whom
hətat / hətitu	vt.	ask
polis	n.	policeman
--- / faliṭu / yəfallət	vt.	know
ganzav = qərši	n.	money
lə'ax / lə'ixu / yələ'əx	vt.	send (Ull. la'axa = pf. la'axa)
təmali	n.	yesterday
qədmi təmali	n.	the day before yesterday
wə'al / wə'ilu	vi.	pass / spend the daytime (Ull. wa'ala / yəw'əl)
məsa	par.	with, together with

waddə' / waddi'u	vt.	finish
kun / koynu / yəxawwən	vi.	become, be
warqi	n.	gold
gutəčča	n.	ear-ornament
--- / Ɂariyu / Ɂaraya (pf.)	vi.	be absent, stay away, fail to come
--- / zəngi'u ~ zangi'u	vi.	be late
bə-'əwan-u	ad.	in time
'awtobus	n.	bus
tavaluša (pf.)	ref.	break down (of engine)
məsdəh	n.	lunch
nə-məntay	pro.	why
vazaħa < bazaħa (pf.)	vi.	be much / many
zə-xawwən	ad.	maybe, probably
yəq̥rayta gəvar-allay	int.	excuse me
wəċċa' / waċċi'u	vi.	go / come out
'etow ~ 'etaw / 'atiyu	vi.	enter, come home
halo	int.	hello
gaziṭa	n.	newspaper
'anbəv / 'anbivu / yanəbbəv	cau.	read
'aq̥rəv / 'aq̥rivu	cau.	bring close / near, make approach
çəwwə' / çawwi'u / yəçəwwə'	vt.	call
layti	n.	night
məšat	n.	evening, night
çəbbuq	ad.	well
daqqəs / daqqisu	vi.	sleep
'əgzi'a-viher	n.	God
mənəm (NEG-V)	ad.	not at all, never
səmə' / sami'u	vt.	hear
ber 'abbilu (ger.)	vi.	wake up
ħədar / ħadru	vi.	spend a night
šaffər / šaffiru, məšəffar (inf.)	vt.	drive (< Fr. chauffeur)
kav	par.	than, from
ħaša // yəħayyəš	vi.	be better
bəċċah / baċċihu / yəvaċċəh	vi.	reach, arrive
fadus	n.	noon
qədmi	n.	in front of
ħaqqi	n.	truth
kamzi ~ kam-'u	pro.	like this / that
bal / 'ilu (irreg.)	vi.	say, tell
samun	n.	week, recent time

ma'altı / ma'awəl	n.	day
sədad / sadidu / yəsaddəd	vt.	send
--- / taraddi'u / yərədda'	ref.	understand

Lesson 11: Verb, Present form and Future

Conversation 11

(11-1)

- Almaz, where do you live now?
- **almaz, 'avay ixi tənabbər-allaxi һazi?**
- I live near Piyassa. How about you(m.)?
- **'av kavavi piyassa 'eyya zə-nabber. nat-ka xa 'avay əyyu?**
- Mine is at Arat-kilo.
- **nat-ay arat-kilo 'eyyu. = arat-kilo 'eyya zə-nabber.**

(11-2)

- What do you want, Madame?
- **tay ixən daliyxən, 'adda-y?**
- I would like this silver bracelet. How much is the price?
- **'əzi nay bərur alvo/katim daliya nayra. wagə'-u kənday əyyu?**

(11-3)

- At Abeba's wedding what kind of clothe are you dressed?
- **'av nay 'avava mər'a tay 'aynat kədən ixi təxəddani?**
- I will wear the dress with embroidery(= Abyssinian dress). What will you wear?
- **'əti bə'al təlfı qəməš əyya zə-xəddan. nəssəxi xa tay ixi təxəddani?**
- In what I am dressed now, that is a coat and a skirt which I ordered(= suit in European style).
- **'una zə-xəddan-o һazi z-asfaxə-wwo kut-ən gurd-ən əyyu.**

(11-4)

- What time is it? I have forgot my watch at home.
- **kənday sə'at əyyu? sə'at-ay av gaza ressi'a-yyo.**
- It is a quarter to three(= to nine).
- **nə-salasta rəv'i goddal əyyu.**
- Oh it is late! I will come home.
- **'abet, 'atti maşıyu! bali, nə-gaza-y kə-xad.**
- Wait a little. My brother will accompany you by the car to your house(= make you reach home).
- **nə'əştən taçabbayı. һəm-ay bə-makina 'əskəv gaza-xi k-avçəha-kki 'eyyu.**

(11-5)

- What do you order, Almaz?
- **tay ixi tə'əzzəzi, almaz?**

- I order orange juice. You(m.), what will you order?
- **nay arranši çəmmaq-o** 'eyya zə-'əzzəz. nəssəxa xa tay ixə tə'əzzəz?
- I want coffee with milk.
- **bun bə-çava** 'eyya zə-dalli.

(11-6)

- Mammy, what do you buy at the market today?
- 'avəşşa-y/'add-ay, lomma'lti kav 'ədaga tay ixi təgaz'i / tə'əddəgi?
- I buy onions, potatoes and fruits.
- **şəngurti, dənnəč-ən fərəməra-n** əyya zə-gazzə'.
- What kind of fruits?
- **nay məntay fərəməra** 'eyyu?
- Bananas and lemons.
- **muz-ən lomin-ən** əyyu.

(11-7)

- Today I will go(> we go) to church with my family. Will you(f.) come with us, too?
- **həzi məs sədra-y nav beta-xərəstiyən kə-nxad ina.** nəssəxi wən məsa-nə təmaççı d-ixi?
- I am very glad and will go with you(pl.).
- **bəṭə'mi das yəvəla-nni, həvira-kkum kə-xad** əyya.

(11-8)

- Can you(res.) speak French or English?
- **faransayəňňa way ka'a əngəlizaňňa məzzərəv təxə'əlu do?**
- I can English a little, however I can't French at all.
- **əngəlizaňňa nənnə'eştan yəxə'əl** əyya. faransayəňňa gən façima 'ay-kə'əl-ən.

(11-9)

- Kebbede, do you eat guinea-fowl's meat?
- **kabbada, nay quq"ah səga təvallə'** d-ixa.
- Yes, I like guinea-fowl's and partridge's meat very much.
- **'əwwa, nay quq"ahən zagra-n səga bəṭə'mi** 'eyya zə-fatw-o.

(11-10)

- Almaz, why don't you eat this egg?
- **'almaz nazi 'ənq"aq"ho/'ənqulalıh nə-məntay zay-təval'i?**

- On Fridays and Wednesdays I fast. I don't eat meat, egg and thing containing milk.
- 'arv-ən ravu'-ən yəçawwəm əyya. səga, 'ənqʷaqʷho-n չavu z-all-a-wwo nagar-ən ay-vallə'-ən.

(11-11)

- Almaz, why didn't your friend Aida come today?
- almaz, məħaza-xi/'arkə-xi 'aydu ħazi nə-məntay z-ay-maçat?
- Teacher, she is ill today. I think (= it seems to me) she will not come also tomorrow.
- mamħər, nəssə ħazi ħamima əlla z-allə. ćəvəħ wən ay-təmaçċə-n masla-nni.

(11-12)

- Don't you come to a picnic with us on the next Sunday?
- 'av zə-maçċə' sambat nafti mər'a məsa-na ay-təmaçċən?
- With great pleasure! I will come. However at what time is it?
- bə-taħgʷas əbbə! kə-xad əyya. gən bə-kənday sə'at əyyu?
- At six(= twelve) we are ready at our home.
- bə-'assərtə xəlta sə'at av gaza-na nərəkkav.

(11-13)

- Do your grandfather and grandmother love you(m.)?
- 'abboħaggo-xa-n 'ənnohaggo-xa-n nə'a-xa yəfatwu-xa do?
- Yes, they love me more than my parents do.
- əwwa, kav 'abbo-yən 'adda-yən nə-la'li 'əyyom zə-fatwu-ni.

(11-14)

- Who hit you, this my son? Is it your brother?
- 'əzi wadd-ay man əyyu zə-waqa'a-kka? ħaw-ka d-iyyu?
- No, it is not he. As I broke Abeba's mirror, she hit me.
- nəssu ay-konan. nay əvava mastəwət sayra / savira, nəssə 'əyya zə-waqa'at-ənni.

(11-15)

- Have you(f.) answered to your mother's letter?(= sent the answer to)
- nə-nay addə-xi dabdubba malsi lə'ixki do?
- I have not answered it yet. But today in the evening I will send the answer.
- ganə ay-la'axkun, gən lomi məšat kə-lə'əx əyya.

(11-16)

- Almaz, have you understood this lesson?
- **almaz, 'əzi təmhərti taraddi'u-kki?**
- I have not. We shall ask the teacher afterwards.
- **ay-taradda'a-nn-ən. dəħħra nə-mamħər kə-nħatt-o 'ina.**

(11-17)

- Daddy, do you take the supper at home this evening?
- **'ayy-ay, məšat dərər av gaza d-ixa təvallə'?**
- No, I eat the supper outside with my friends.
- **'ay-konkun, məs mahzut-ay av daggħa əyya zə-vallə'.**

(11-18)

- Why don't you eat this injera, Almaz?
- **nəzi 'ənjard nə-məntaq zay-təval'i, almaz?**
- I don't want to eat because my stomach aches a little.
- **kavd-ay nə'əštan səla z-ahħħama-nni, kə-vallə' ay-dalaxu-n.**

(11-19)

- Mama, you did not say to me so?!
- **'addawwa-y, kamzi ay-valkə-nn-ən?**
- What I said to you(m.) is not like this. But because you don't hear well.
- **'una zə-valku-xa kali' əyyu. nəssəxa səla zay-təsammə' əyyu.**

(11-20)

- Are your grandfathers and grandmothers alive?
- **'abbo-haggotat-kan ənno-haggotat-kan bə-hiwat əllawu do?**
- My grandmothers are alive but my grandfathers are dead.
- **'enno-haggotat-ay əllawa, 'abbo-haggotat-ay gən moytom əyyom.**

Lesson 11

---	/ nayru / yənabbər	vi.	live
bərur		n.	silver
'alvo = katim		n.	bracelet
mər'a		n.	wedding, picnic
'qynat		n.	kind, sort
xaddən / xaddinu / yəxəddən		vt.	put on, wear (Ull. kadana)
bə'ul		n.	owner; having ~
ṭelfi		n.	embroidery
qaməš		n.	dress
'asfi / 'asfiyu // 'asfaya / yasfi		cau.	tailor(< make sew)
kot		n.	coat (< Engl.)

gurəd	n.	skirt
rəssə' / rassi'u ~ ressi'u	vt.	forget
'abet!	int.	how it is?!
--- / maşıyu	vi.	become late (toward night)
taçabbay / taçabbiyu	ref.	wait
'avçəh / 'avçıhu	cau.	accompany (<i>lit.</i> make reach)
'azzəz / 'azzizu / yə'əzzəz	vt.	order
'arranši	n.	orrange
çəmmaqı	n.	juice
şəngurtı	n.	onion
dənnəč	n.	potato
fərəməra (pl.)	n.	fruits
muz	n.	banana
lomin	n.	lime
beta xərəstiyən	vi.	church
des hivu	vi.	be glad, be pleasant
məzzərəv (inf.) < tazərəv	ref.	speak
nənnə'əştan	ad.	very little
façima	ad.	(not) ...at all, completely
quqʷah	n.	Guinea-fowl
səga	n.	meat
zagṛa	n.	quail, partridge
fətay / fatəyu / yəfatti	vt.	like, love
'arvi	n.	Friday
ravu'	n.	Wednesday
çum / çoymu / yəçawwəm	vi.	fast
--- / ħamimu	vi.	be sick / ill
çəvəh	n.	tomorrow
zə-maççə'	aj.	coming, next
mər'a	n.	wedding; picnic
bə-taħgʷas əbba!	int.	how wonderful!
--- / taraxav / yərraxavu (3 pl.)	tef..	meet together
nə-lə'li	ad.	more than
mastuwət	n.	mirror
dabdubba	n.	letter
malsi	n.	answer
dəħara	ad.	afterwards
kavdi, xavdi	n.	stomach, belly
--- / 'aħmimu / 'aħmama (pf.)	cau.	ache
kali', kalə'	aj.	other, another; otherwise
bə-hiwat	ad.	alive (= <i>lit.</i> in life)
--- / moytu // mota / yəmawwət	vi.	die

Lesson 12: Gerund and Infinitive

Sentence examples

1. Where are you(f.) going?

navay nə-xadki 'eyyu? = navay ixi təxad-allaxi?

2. My wife does not like me to read a newspaper and eat.

savayt-ay əxli nə-vala'xu gaziṭa k-anəbbəv k-allaxu ay-təfattu-n.

3. I came to Ethiopia to learn Tigrinya.

təgrəñña kə-mməhar əyya nav ityopəya zə-maç'a'xu.

4. Because I am poor, I can not pay back my debt at once.

dəxə səla zə-xonku, 'ədə-y bə-hənsav kə-xaffəl ay-kə'əl-ən.

5. What do you want to drink, Almaz?

tay nə-məstay ixi tədalyi, almaz?

6. I work until seven (= one o'clock) everyday.

kulluşşa' əskav həda sə'at əyya zə-sarrəh.

7. My son, don't climb on a tall tree.

nav nawwiḥ om kay-təwaççə', 'əzə wadd-ay.

It is nice/better if you cease climbing on a tree.

nav om məwçə' ta təgadf-o, çəbbuq nayru. // zə-haşa 'eyyu.

8. You need not come tomorrow as there is not much work.

çəvəh bəzuḥ sərah səla z-ayəlla, nət-ka məmçə' ay-yadəll-ən.

9. It looks like to rain, so you(f.) had better take an umbrella with you.

may zə-waqqə' yəmassəl allo, çələl təttəhəzi yəhayyəš.

10. What must we take for to the tomorrow's examination?

nati nay çəvəh fatanə nə-məhəz z-adliyo tay əyyu?

11. I am thinking of to make a trip to Gondar next week.

'av zə-maççə' samun nav gondar nə-məxəd əllaxu.

Conversation 12

(12-1)

- You children, where do you want to go tomorrow?

- 'əzom daqqa-y, çəvəh navay nə-məxəd ixum tədalyu?

- Take us to the stadium to watch a football game.
- **kʷə'əššo kə-nər'i nav əstʌdyam wəsad-anna.**
- Not to there. I want to see cinema.
- **nav-'u qy-konan. 'ana sənimə kə-r'i 'əyya zə-dalli.**

(12-2)

- Where are you going, Abeba?
- **navay nə-xadki 'ixi, avava?**
- I am going to Marcato to buy dresses for the annual feast.
- **nə-'amat ba'ol kədawənti nə-məzga' nav markatto nə-xadku 'əyya.**

(12-3)

- Can you come back today afternoon?
- **lomma'altı dəħri fadus / sə'at tamliska kə-tmaççe' təxə'el do?**
- I'm sorry, I can't. How about tomorrow in the morning, teacher?
- **yəq̥rayta, ay-kə'el-ən. çəvəħ qədmi sə'at ka, mamħər?**
- Okey, but you come just at four(= ten) o'clock.
- **ħərray, gən ləkkə' b-arva'ta sə'at ixa təmaççe'.**
- All right, I will come.
- **ħərray, kə-maççe' əyya.**

(12-4)

- For what purpose did you(res.) come here?
- **navzi nə-məntay 'olama 'ixum maçi'xum?**
- I came to teach Arabic and to learn Tigrinya.
- **'aravəňňa k-amħər, təgrəňňa kə-mmahar əyya maçi'a.**

(12-5)

- What is needed for me to stay in Ethiopia more than three months?
- **'av ityōppəya lə'li salasta warħi nə-məċnaħ tay əyyu z-adləya-nni?**
- You need go to the immigration office and to ask the permission.
- **nav imigrešən kayəd ka fəqad kə-thattet/məħħtut yadliya-kka 'əyyu.**

(12-6)

- What is “isn’t it?” (= Am. aydal) said in Tigrinya?
- **“n'est-ce-pas?” bə-təgrəňňa tay məlat əyyu?**
- They say “ay-konan?”.
- **“ay-konan?” məlat əyyu.**

(12-7)

- I am thinking to go to Harar or to Gondar. Which city, you think, is better?
- **nañ harar way ka'ñ gondar nə-məxad ḥasiva. 'ayyənay katamə yəhayyəš yəmasla-kka?**
- In this season Harar is better.
- **b-azi ḥazi 'əman, harar əyyu zə-ḥayyəš = zə-ḥaša harar əyyu.**

Lesson 12

'əxli	n.	meal
na-V (pf.)	V-ing	(progressive)
taməħər / tamahiru / yəmmahar	ref.	learn
dəxa	n.	poor, poor person
'əda	n.	debt
xəfal / xafilu / yəxaffəl = kəfal / ---	vt.	pay, return (debt)
məstay (inf.) < sətay / satəyu	vt.	drink
'om	n.	tree
wəça' / waçi'u / yəwaççə'	vi.	go up, climb; go out
mənça' (inf.) < Ull. maç'e	vi.	come
--- / 'adləyu / yadəlli	cau.	be necessary, need, must (Ull. 'adlaya)
may	n.	water, rain
wəqə' / waqi'u / yewaqqə'	vt.	hit, strike ; rain
məsal / masilu / yəmassəl	vi./vt.	look like, seem, pretend
'əħəz / 'aħizu / yəttəħəz, məħaz (inf.)	vt.	take with o.s.
fatanc	n.	examination
ħəsav / ḥasiva	vi.	think, consider
kʷə'əššo	n.	ball (to play)
'əstadyam	n.	stadium
sənimə	n.	cinema, movie-film
nə-'amat ba'cl	n.	annual feast
gəza' / gazi'a / yəgazzə' məgza' (inf.)	vt.	buy
--- / ka'ola (pf.) / yəxə'əl (impf.)	vi.	be able, can
sə'at	n.	noon; hour, o'clock; watch
qədmi sə'at	n.	morning, before noon
ləkkə'	ad.	just, exactly, sharp
'clama	n.	purpose
'əravəňňa	n.	Arabic (language)
fəqəd	n.	permission
bal / 'ilu, molat (inf.)	vi.	say; mean
'əman	n.	season

Lesson 13: Verb, Jussive and Imperative

Sentence examples

1. God may return you in safe!

'əgzi'a-viher bə-saləm yəmlas-ka.

2. Let Kebbede buy cigarettes for the guest and come back.

kabbada nazi gašša šəgara gazi'u yəmça'.

3. Madame, for the guests shall be(< shall I serve) Injera or bread?

'adda-y, nəzom agayəš ənjara do k-aqərrəv həmbašša?

4. Shall I open the window or not(= make it as it is)?

'əzi maskot/finəstra kə-xaft-o do yə-xun?

5. Speak(res.) to us slowly, not in hurry.

qas ilkum nəgaru-na, qy-təqalṭəfu.

6. Pardon, let me talk a little, too.

yəq̄rayta, 'ana wən nə'əstan kə-zzərəv.

7. Make these children go another room.

'əzom qol'ut nafti həda gazu yəxədu.

8. Don't let the girl go to the shop in the evening.

'əza qola'a məşat nav šuq ay-təxəd.

9. Tomorrow we shall not go to cinema, let us go to the stadium to watch the football.

çəvəh nav sənimə ay-nəxad-ən, nav əstadiyəm kayədnə 'ina kʷə'əššo nər'i.

Conversation 13

(13-1)

- Mammy, wait for me. As I'm so tired that I can't walk so fast.

- 'avəšša-y, taçabbayi-nni. səla zə-daxama-nni kamzi talo 'ila kə-xayyəd qy-kə'əl-ən.

- You are an adult girl, aren't you? Why are you tired?

- nəssəsi 'abbayən d-ixi? nə-məntay tədaxm-allaxi?

(13-2)

- My son, come down from the tree lest you should fall down.
- **kay-təwaddəq nə'a wərad zə-wadda-y.**
- Don't be afraid, Papa., I won't fall down. I'm used to climb on a tree.
- **ay-təfrəh 'abbowwa-y, ay-waddəq-ən. nav om məwça' lamida 'allaxu.**

(13-3)

- Aseffa, eat your breakfast and go to school fast!
- **asaffa, qursə-xa bali'xa nav təmhərtə-xa qalṭifka kid!**
- I can't go since I have a stomachache.
- **kavd-ay səla zə-həmma-nni, kə-xayyəd ay-kə'əl-ən.**
- Don't pretend to be sick. Go to school! Never be lazy!
- **zə-həmamkə ay-təmsal. kid nav təmhərtə-xa! ay-təhmaq!**

(13-4)

- Mammy, wash my shirt for me because it has got dirty.
- **'avəššə-y, şamiz-ay səla zə-rasaḥa, həçavə-lhay.**
- You increase me work everyday! All right, take off that dirty one and wear this clean one.
- **nəssəxə ma'altı ma'altı 'ixa sərah tavzəh-allay. bal hərray nati zə-rasaḥa 'awçı'xa, nazi çəruy taxadan-no.**

(13-5)

- Have you(f.) recently written to your family?
- **'avzi qəna 'əzi nav sədra-xi dabdabba çəhifki do?**
- I have not written for this month.
- **'avzi warhi ay-çaḥafkun.**
- What the matter! Your family is very anxious. Write to them at once!
- **tay gudu! sədra-xi bəṭə'mi kə-čənnaq u 'əyyom. Qalṭifki çəhafi-lлом!**

(13-6)

- Stop, stop here. It is forbidden to turn right.
- **dawwal, 'avzi təṭaw bal. nə-yaman məzər zə-taxalkala 'əyyu.**
- Sorry, since I did not see this traffic sign.
- **yəq̡rayta, 'əzi nay tərafik mələkkət səla zay-ra'xu 'əyya.**
- Show me your(res.) driving licence.
- **manja fəqəd-om yar'əyu-ni.**
- Here it is. Please forgive me. I'll be more careful in future.
- **'ənnəhe. bayza-xa yəq̡rayta gəvar-allay. kav dagim kə-ṭənqaq əyya.**

- For another day be careful and(= carefully) drive.
- **nə-xali' ma'altı taşanqıqom yəşaffəru.**

(13-7)

- Welcome(res.f,), pass to(< enter) the sitting room.
- **'ənkʷa' dəħən maça'xən, nav salon/addaraš yə'tawə.**
- (you stayed) well. Where is Misses Almaz?
- **'ənkʷa' dəħən çandħkum. wayzaro almaz avay əyyən?**
- She is changing dress. She will come soon / now.
- **kədən nə-taxadanat / nə-ċayyarat əyya. həzi kə-tmaççe' əyya.**

(13-8)

- It is a little cold. Shall I close this window?
- **nə'əştan qurri allo. nəzi maskot k-a'uçw-o do?**
- Never mind, the cool wind is better.
- **gəddə yavəlkan, zəħul nəfas yəħayyəš.**

(13-9)

- It seems to me that there is no vacant seat.
- **bədo bota z-allo qy-masla-nnə-n.**
- Wait a little. I will ask because the owner of this restaurant is my friend.
- **nə'əştan taçabba. nayzi bet-bəl'i bə'al nay 'ark-ay səla zə-xona, kə-hatt-o / təyyəq-o 'əyya.**

(13-10)

- Don't let Almaz go to the market alone.
- **almaz nav 'ədagħa nə-vayna 'ay-texəd.**
- All right, she shall not go (alone). I will send them go together with Aseffa.
- **hərray, qy-təxad-ən. məs asaffu kə-sadd-om əyya.**

(13-11)

- Ayda, don't forget to telephone to Mr. Kebbede to come tomorrow to my office without fail.
- **'ayda, 'ayta kabbada cəvah nav biro-y mə'əntan kə-maçcu dawwələ-lloġħ kay-təressə'i.**
- All right Mr. Hailu, I will telephone to him(res.).
- **hərray ayta haylu, kə-dəwwəl-allom əyya.**

(13-12)

- Madame, how shall I roast/fry this mutton(< meat of sheep)
- ənna-y, nazi səgə baggi' kamay gayra 'eyya zə-ṭavs-o?
- Put a little red pepper and roast with butter.
- nə'əştan berbara gayərki bə-ṭasmi təvasi-yyo.

(13-13)

- What brand of cigarette shall he bring you(res.), Mr. Hailu?
- tay 'aynat şəgarə yamça'-alkom, 'ayta haylu?
- I prefer to “Nyala” if it could be possible.
- “niyala” ta zə-xawwən yəmarrəç.

(13-14)

- Kebbede, what shall I make you for the breakfast?
- kabbada, qursi tay kə-sarh-alka?
- Usually what I want is Qinch. For today, however, the porridge is better if possible.
- kulluša' zə-fatw-o qənč əyyu. nə-hazi gən gə'at ta zə-xawwən yəħayyəš.

Lesson 13

salom	n.	peace, safe
məlas / malisu / yəmlas (juss.)	vt.	give back, return
gašša / 'agayəš	n.	guest
ħəmbašša	n.	a type of bread
xəfat / xafitu / yəxaffət	vt.	open
qas bal / 'ilu	ad.	slowly
nəgar / nagiru / yənaggər	vt.	tell, speak
-- / daxima // daxama (pf.)	vi.	get tired
fərah / fariħu	vi.	be afraid
ləmad / lamidu	vi.	be used to, get accustomed
--- / ħamiq / yəħmaq (juss.)	vi.	be lazy; be rotten, bad
ħamiz	n.	shirt
--- / rasiħu / rasaha (pf.)	vi.	be dirty
ħəċav / haċivu	vt.	wash
'avzəħ / 'avziħu	cau.	increase(= make more)
'awċe' / 'awċi'u	cau.	take off, undress
ċeruy	aj.	clean
taxadan / taxadinu	ref.	put on, wear, dress
qəna	ad.	recent time; lately, recently
tay gudu!	int.	how it is!
--- / tačanniħu / yəččənnaq	ref.	be anxious, be lacking,

ṭaṭaw bal!		be in need
yamən	int.	stop
zur / zayru / zora (pf.)	n.	right (opp. left)
--- / --- / taxalkala (pf.)	vi.	turn, circulate
nay tərafik mələkkət	ref.	be forbidden
manja fəqad	n.	traffic signal
'ar'i / 'ar'iyu / yar'i	n.	driving licence
'ənnəhe	cau.	show
kav dagim	ad.	here it is
--- / taṭanqiṭu / yəṭənqaḍ (<ṭanqaṭa)	ref.	from now on, in future
kali'	aj.	be cautious, careful
qayyər / qayyiru / qayyara (pf.)	vt.	other, another, else
qurri	n.	change, dress o.s.
'a'çəw ~ 'a'çu / 'a'çəyu	cau.	cold
gəddə yavəl-ka-n		shut, close (Ull. 'açawa: close)
zəhul	sen.	you have no problem (Am. gədd yalla-h-əm)
nəfas	aj.	cool
bado	n.	wind, breeze
bota	aj.	vacant, unoccupied; zero
bet-bəl'i	n.	place, spot
ba'al	n.	eating house, restaurant, inn
ṭayyəq / ṭayyiṭu = hətat / hətitu	vt.	owner, master; Lord
nə-vayn-	int.	ask
mə'əntən	ad.	please
dawwəl / dawwilu	vt.	for sure, without fail
baggi'	n.	telephne
ṭəvas / ṭavisu	n.	sheep
berbara	vt.	roast, fry
ṭasmi	n.	red flour pepper
məraç / mariçu / yəmarrəç	vt.	butter
qənč	n.	choose, prefer
gə'at	n.	Quinch
		porridge

Lesson 14: Verb, Concessive and Perfect

Sentence examples

1. Eat your(m.) breakfast and go to your school in haste.
qursə-xə bali'xə, qalṭifka nav təmhərtə-xə k / xid.
  2. I fell down from the tree and my leg broke.
kav om wadiqə, 'əgra-y tasayru / tasaviru.
  3. He hit me and ran away.
nəssu nə'a-y waqi'u-nni hadimu.
  4. What do you do(f.) at first when you come home?
nə-gaza məs otawxi, aqaddimki tay ixi təgabri?
  5. By running he arrived at school in time.
nəssu bə-guyya bə-sə'at-u nav bet-təmhərti baçıihu.
  6. Drive the car carefully(< you taking care, drive the car).
nəti makina bə-ṭənəqqəqə ūaffər.
  7. Has the director(= the boss) come?
'ətom dariktor(= rə'si mamhər) maçı'om do?
  8. Have you(f.) eaten all that cake you alone?
nəti kek kullu baynə-xi do bali'xi-yyo?
  9. Hello Almaz, has your father come home?
heło almaz, 'abbo-xi nə-gaza 'atiyu do?
  10. The ring which I bought before yesterday is lost to me // I have lost it.
bə-qedmi təmali zə-gaza'xə-wwo ələvat ələfi-nni // 'atfi'a-yyo.
  11. When I reached the hospital, my mother had died.
'av hospital kə-vacçəh k-allaxu, 'udda-y / 'ənna-y moyta / 'arifa caniha-nni.
  12. When I arrived at the classroom, they had already begun the lesson.
'av kəfli kə-vacçəh k-allaxu, təmhərti jammiron.

13. When I got up, my father had already gone out.
'ana kav maqaddasi kə-lla'ol/kə-tessə' k-allaxu, 'abbo-y kav gaza waçi'u çaniħu-nni.
14. Tomorrow let us go to Marcato together.
çəvah markatto ħavirna nəxid.
15. Mammy, won't you go on picnic together with us tomorrow?
'avəšša-y çəvah nav sərəššər məsa-na ħavirki ay-təxad-ən?
16. In Ethiopia have you seen lions?
'av ityoppəya 'ambassan navrən rə'ixə təfallət do?

Conversation 14

(14-1)

- Abeba, why are you shouting?
- 'avava, nə-məntay ixi tətar'i?
- Because my brother took my cake and has eaten it.
- ħaw-ay kek-ay wasidu, səla zə-vala'-o 'əyya.

(14-2)

- Aida, iron the dried clothes and put into the wardrobe.
- 'ayda, zə-daraqū kədawənti əstarirki 'av armadiyo 'aqməti-yyo.
- All right Madame, I will iron them after cleaning the bedrooms.
- ħərray ənna-y, madaqqasi kəflətat məs kostarku k-astarər-o 'əyya.

(14-3)

- Hey children wash your hands and eat lunch.
- 'attum qol'ut, 'id-kum taħaċivkum məsaħ bələ'u.
- Okey Mama, we will come in hurry.
- ħərray əvəšša-y, bə-ħəċuč kə-nmaççe' ina.

(14-4)

- How is Ahmad recently?
- 'aħħmad əvzi samun / ɋəna kamay əyyu?
- Very sorry. He failed in the examination once again and gave up the education.
- bəta'mi z-aħəzzən əyyu. kav fatanc dagimu wadiqu, təmhərti gadifə-wwo.

(14-5)

- What happened to you(f.)? You don't look fine.
- **tay koynki?** = (conv.) **ta xonki?** **dəħan qy-təmaslən.**
- Yes(< no), since yesterday I have toothache and now headache too.
- **'əwwa, təmoli jammiru kurəmta-y yaħəmmman-əllo.** **ħazi ka'q
rə'sa-y wən yaħəmmman-əllo.**

(14-6)

- Mama, what shall I do when I've fried the fish?
- **'avəšša-y, 'asa məs ḥavasku tay kə-sərrah?**
- Chop tomato, onion and lettuce to prepare (salad).
- **komidara, šəngurtə-n salatə-n katifki addaləwi-yyo.**

(14-7)

- Hailu, the bus is starting leaving you. Go out in hurry!
- **haylu, 'eti 'awtobus gadifu-kka kay-xad.** **qalṭifka wəċċa'!**
- Ok, I will put on my clothes and come by running.
- **ħərray, kədən-ay taxadina, na-goyayxu kə-xayyəd əyya.**

(14-8)

- In your country male and female people wash their body together (with others)?
- **'av 'addə-xum daqqi tavə'tiyo-n daqqi 'anəstiyo-n savənnat-om
ħavirom yəħəċċavu do?**
- Yes, it is not shameful. In the countryside men and women enter the same washing place.
- **'əwwa nawri yəvəllun.** **'av gaṭar daqqi tavə'tiy-on
daqqi 'anəstiy-on ħavirom av maħċavi savənnat yə'atwu əyyom.**

(14-9)

- Hey my girl. why are you crying?
- **'əza gʷal-ay nə-məntay ixi təvakki z-allaxi?**
- As I broke my sister's mirror and she got angry very much and hit me.
- **nay ħofsta-y mastuwət səla zə-savarku/sayra, nəssə dəmma xorriya, səla
zə-waġa'atə-nni.**

Lesson 14

'əgri / 'a'gar	n.	leg, foot
--- / tasayru / yəsəbbar	ref.	break, be broken
ħədam / hadimu	vi.	run away
'aqqaddəm / 'aqqaddimu	cau.	do / make s.th. at first
gəvar / gayru / yəgabbər	vt.	do, make

guyay ~ gʷəyay / goyyu ~ gʷayyu	vi.	run, (v.n.) guyya = gʷəyya
šaffər / šaffiru	vt.	drive (a vehicle)
dəriktor	n.	director
rə'si mamhər	n.	boss
kek	n.	cake
bayn-	n.	alone, by ~self
--- / ṭalifu / yəṭalləf (impf.)	vi.	be lost
--- / 'qṭlifu / yaṭləf (juss.)	cau.	loose
'əraf / 'orifu	vi.	rest, pass away
maqaddasi	n.	sleep
šərəşşər	n.	picnic
'ambassa / 'ambassan	n.	lion
--- / faliṭu / yəfallət	vt.	know
ṭərah / ṭariḥu = ṭəra' / ṭari'u	vi.	shout
--- / dariq / daraqə (pf.)	vi.	become / be dry
'astarər / 'astariru	cau.	iron
'armadiyo	n.	wardrobe
'aqmət / 'aqmiṭu	cau.	put, place
madaqqasi kəflətat (pl.)	n.	bedrooms
kostara (pf.) = kʷastara	vt.	clean
'id / 'a'daw	n.	hand
'avzi samun / qliəna	ad.	recently, lately
--- / 'aħəzzən	cau.	cause sadness, make sad
dəgam / dagimu	vt.	do s.th. once again, repeat; again, once more
--- / wadiq / wadiq	vi.	fall, fail (in an examination)
gədaf / gadifu	vt.	give up, leave
ta xon-ka / ki	int.	what happened to you (m./f.)?
jammiru	ad.	since ~, beginning at ~
k / xərumti	n.	molar, tooth
rə'si	n.	head
--- / həmmimu / yəħəmmman	vt.	ache, suffer
komidara	n.	tomato
salatə	n.	lettuce, salad
kətaf / katifu	vt.	chop
'addaləw / 'addaləyu	cau.	prepare
'addi	n.	country, homeland
nawri	n.	shame
gaṭar	n.	countryside
bəxay / baxiyu / yəvakki	vi.	cry, weep
--- / xorriyu ~ xʷarriyu	vi.	become angry

Lesson 15: Conjunctive (1)

Sentence examples

1. If you(f.) go to the picnic, I'll go too.
nav šərəşşər təxadi ta xoynki, 'ana wən kə-xayyəd əyya.
2. As soon as he came home, he fell down on the bed.
nav gaza məs 'atawa wadyaw, nav 'arat wadiqu.
3. Where do you(m.) live since you came to our country?
nav 'addə-na kav təmaççə' jammirkə 'avay ixə tənabbər?
4. My father always reads newspapers taking lunch.
'abbo-y kullušşa' gazişa n-ənbava 'əyyu məsəħu zə-vallə'.
5. What were you(m.) doing while you were in Gondar?
gondar na-hallawxa, tay təgabbər nayərka?
6. When(ever) my uncle comes, he never leaves without giving me money.
'akko-y bəz-maço զuçri, զerşı kay-həva-nni ay-yəxad-ən.
7. If you are not a workman, don't pay.
sarrahtəňňə ta zay-koynka ay-təxfal. = sərdə zay-vəlka ta xoynka ay-təxfal.
8. If you have not money, ask your father.
ganzav zay-vəlka ta xoynka(= xoynka) n-abbo-xə hətat-to.
9. I want to know the culture of your country.
bahli 'addə-xum kə-fallət yədalli 'əyya.
10. He gave me permission to go home as I was sick.
məs əhmama-nni, nəssu nə-gaza-y nə-kə-xayyəd fəqəd hivu-nni.
11. Where are you(f.) going? --- I am going to the market.
navay nə-xadki 'əyyu? = navay na-xadki 'ixi? --- nav 'ədaga na-xadku 'əyya.
12. It is good/not good if it rains/does not rain tomorrow.
çəvəħ may ta waq'i'u / ta zay-waq'i'u, çəbbuq əyyu / ay-konan.

13. If Lord gave us a child, it would be nice.
madħone-'clam ħadha qlika təzə-həvan-na, cəbbuq nayru.
14. If I were you(m.), I would not have done like this.
**'dha nə'a-xa tə-zə-xawwən, kamzi qyəm-gavarkun = kamzi
 ay-gabbərən nayra.**
15. Even if it rains tomorrow, I'll go to see the match.
ċəvah məy ta waq'a'a wən, nati ċawota kə-r'i kə-xayyəd əyya.
16. When Kebbede comes, tell(f.) him to come to my office.
kabbada kə-maççe' k-allo, nav biro-y nə-kə-maççe' nəgari-yyo.
17. Yesterday I saw you walking with a pretty girl. Who is she?
**təmali məs ħanti cəbbəqtı gʷal na-xadka ri'a-kka. man əyya
 nəssa?**
18. Don't forget to wash your(m.) hands before eating a meal.
qədmi 'exli məvla'-xa 'idka məħċav qy-tərassə'.
19. Mama, please ask father to give me money.
'avəšša-y, bayza-xi kav abbo-y qərši lamənə-lhay.
20. Come down soon lest you should fall from the tree.
kavzi 'om nə'a qalṭifka wərad kay-təwaddəq.
21. Today the teacher(res.) went away from the class without teaching anything.
lomma'lti mamħər mənəm kay-əmħaru-na, kəfli waçi'om kaydom.

Conversation 15

(15-1)

- It would be nice if Lord gave me another good husband.
- 'egzi'a-viher kali' cəbbuq sav'ay tə-zə-həva-nni, cəbbuq nayru.
- What do you say? You married your husband because you saw him and loved him, isn't it?
- tay ixi təvəli? nə-sav'ay-xi / nə-bə'al-ki rə'ixi, fatiyxən mariċkən
 qy-konan d-əyyu z-a'tawxi-yyo?

(15-2)

- If it rained more, this year's crop would be better.
- məy wassixu təzə-waqqə', lom'amat cəbbuq məħerti kə-həffas nayru.

- Don't claim. There was good rain this year and your crop is enough.
- **qy-tammarər, nay 'amat may dəħan əyyu. 'exlə-xa exul əyyu.**

(15-3)

- How is the new employee's work?
- **'əti haddəš sərruħtaňča sərəħu kamay əyyu?**
- He is very diligent and vigorous.
- **bətə'mi nəfu' əyyu.**
- He is so vigorous that he enters the office and reads newspapers for two hours on a cup of coffee.
- **nay guvzənnə'-u bəzħat, 'av biro 'atiyu, bun nə-sataya, nə-xəltə sə'at gaziča yanəbbəv əyyu.**

(15-4)

- When I learn English here one hundred and fifty hours, there will be no trouble in England?
- **'avzi nə-ħada mi't-ən ħamsa-n sə'atat əngelizaňča məs tamarku, 'av inglande ay-çəggəma-nn-ən?**
- If you study diligently, you will have no trouble there. But if you are a lazy student, you will encounter troubles.
- **bədambı əndəħər ta raddi'u-kka mənəm ay-yəcəggəma-kkan. sanaf tamhoray ta xoynka gən, kə-çəggəma-kka yəxə'el əyyu.**

(15-5)

- Mama, what happened to Aseffa? He came home crying.
- **'avəšša-y, 'asaffa tay koynu? nəv gazu nə-vakaya 'atiyu.**
- His friends hit him on the way.
- **'av mangaddi maħzut-u waqi'i'om-mo əyyu.**

(15-6)

- Have you(m.) got used to this country?
- **'əzi 'addi lamidka do?**
- I am getting used to. Since I came here, I have got to know so many persons.
- **na-lamadku əyya. 'avzi kav zə-macċe' jammira məs bəzuħat savut tafaliča 'allaxu.**
- It is very fine.
- **bətə'mi çəbbuq əyyu.**

(15-7)

- What happened to him? He went out without greeting us "good bye".
- **tay koynu? "dəħan wə'alu" kay-vala-nnə waçi'u xaydu.**

- I don't know the reason. May be he was angry about something.
- **məxniyat-u ay-falaṭkun.** mənalvaš, bə zə-xona(= bə-həda) nagar tanədidiu 'əyyu zə-xawwən.

(15-8)

- Almaz, what are you doing? Let us go out in hurry.
- **almaz, tay nə-sardıhxı əyyu(= tay ixi təsarxi)? qalṭına-bba nəwçə'.**
- Wait a little, I am wearing clothes. Now I finish.
- **nə'əştan taçabbaya-nni, nə-taxadanku 'əyya. həzi kə-wəddə' əyya.**
- You take always one year to finish wearing clothes.
- **kullugəza nat-ki məxdan həda 'əmat əyyu zə-wəddə' / zə-wassəd.**

(15-9)

- If Kebbede comes, give(f.) him this notebook.
- **kabbada kə-maççə' k-allo, 'əzi daftар havi-yyo.**
- All right, he must surely come within fifteen minutes.
- **hərray, 'av wəştı 'assərtə һammuştı daqıqə kay-maça' ay-q / qarrən.**

(15-10)

- At our home we wait till my master of the home(= pater familiaris) comes back and eat supper.
- **'av gaza-na bə'al gaza-y əskav zə-maççə' taçabbiyna 'inə dərar-na nəval'-o.**
- Since our sons and daughter are still small children, they eat without waiting their father.
- **daqqə-na gana həçanat qol'ut səla zə-xonu, n-abbo-'om kay-taçabbayu 'əyyom zə-val'u.**

(15-11)

- The sky is cloudy. Isn't it better that I take an umbrella with me?
- **'abboyəzgi advinom allawu. çələl məhəz do ay-yəhəşən?**
- Yes, indeed it is better for you(m.) take. Towards evening it will surely rain.
- **'əwwa, ta ttəhəz yəhəşə-kka. nav ağa məşat kay-waq'a'a qy-yəqərən.**

(15-12)

- Mama, may I go to butchers' to the slaughter house, to buy meat?
- **'avəşşa-y, səgə kav ənda-səgə / bet-səgə gazi'a kə-maççə' do?**

- You(f.) may not go, please. You are a child, you can't know between good meat and bad. Therefore you go with me and look (at it) well.
- baynə-xi ay-təxadən. nəssəxi qola'q səla zə-xonki, tə'uyən zay-tə'uyən səgə kə-tfalṭı səla zay-təxə'əli, məsa-y kayədkı 'uçabbiq ki rə'ayi.

(15-13)

- Papa, Aseffa has climbed up that tall tree.
- 'ayya-y, 'asaffa nafti nawwih om waçı'u.
- You are right. Aseffa, you will fall down, so come down!
- haqqə-xi 'ayyu. 'asaffa, kə-twaddəq ixə, nə'a wərad!

(15-14)

- Where to, Madame?
- navay əyyan adda-y? = 'adda-y, navay əyyan?
- To the airport. Please hurry up a little for me to reach there just at five(= eleven) o'clock.
- nav ma'rəf-o nafarti. bə-həmmuştə sə'at ma'əntən kə-vacçəh, bayzə-'om nə'əştan yəftənu-lhay.

(15-15)

- Can your(f.) small son eat food / meal by himself?
- 'əti həçən waddə-xi ba'l-u məvla' kəli'u do?
- He can't yet (and) he sister feeds him.
- gəndə ay-ka'alan, həftə-u əyyə tavlı'-o.

Lesson 15

wadyaw	ad.	as soon as
həllaw	vi.	live
bəz ... quçri	ad.	whenever, every time when
madhəne-'əlam	n.	Lord of the world
ta ...wən	ad.	even if
lammən / lamminu	vt.	request, require, ask, beg
wərad / waridu	vi.	come / go down, descend
fətay / fatiyu	vt.	like, love
məraç / mariçu	vt.	choose
wassəx / wassixu	vi.	be more, add, be additive
'a'təw / 'a'təyu	cau.	marry
may waçı'u	vi.	it rains (<i>lit.</i> water hits)
çawota	n.	game, match; play, chat
nəfu'	aj.	diligent, hard working
mi'ti, mi'iti	num.	hundred

ḥamsa	num.	fifty
--- / çaggimu / yəcəggəm	vt.	be hard, render trouble, give difficulty
--- / --- / yəxə'el	vi.	be possible
mahča / mahzut	n.	friend, companion
ləmad / lamida	vt.	get used to, be accustomed
səv / savat, həzəv	n.	person, people
dəħan wə'alu!	int.	goodbye, pass a good day
məxniyat	n.	reason
mənalvaš	ad.	probably, maybe
--- / tənədidi	vi.	be angry
zə-xona nagar = ħoda nagar	pro.	something
waddə' / waddi'u / yəwəddə'	vt.	finish
kullugəza	ad.	always, every time
daftar	n.	notebook
bə'ol gaza	n.	house chief(= pater familialis)
ganc	ad.	yet, still
'abboyəzgi	n.	sky, heaven
davanc / 'advini	n.	cloud
çələl	n.	umbrella
səga	n.	meat
'ənda səga	n.	butcher
bet səga	n.	slaughter house
ma'rəf nafarti	n.	airport
fəṭan / faṭinu / yəfṭan (juss.)	vi.	hurry up, be fast
həçən	n.	baby, small child
ba'l-	n.	by ~self
'avlə' / 'avlı'u / yavlə' (juss.)	cau.	feed, give to eat

Lesson 16: Conjunctive (2) and Relative

(1) Sentence examples

1. I was not pleased because Almaz absented herself from the party.
kafti dəggəs almaz səla zə-ğarayat, həggusti ay-konkun(= ay-tahaggoskun).
2. I could not come to the work yesterday since I was ill.
təmali səla zə-həmamku, nav sərah kə-maççə' ay-ka'ulku-n.
3. Our life is hard as we have many children.
bəzuḥat qol'ut səla z-allawu-na, navra-na bəṭə'mi z-açəggəm əyyu.
4. We will cancel the picnic as it is raining.
may kə-waqqə' səla zə-xona, şərəşşər kə-ngadf-o 'ina.
5. I am anxious because my daughter does not write to me as before.
gʷal-ay kam qədama səla zay-təçəhəf-allay, nə-farahxu 'əyya.
6. My teacher scolded me as I came without doing the homework.
gaza 'əyyo kay-sarahxu səla zə-maç'a'xu, mamhər-ay korriyu-nni.
7. I have no money since I have no job.
sərah səla zay-vəllay, ganzav sə'ina.
8. Have you(m.) heard that Kebbede came back from Italia yesterday?
kabbada təmali kav ṭalyan kam tamalasa sami'xa do?
9. Do you(f.) know that Kebbede will come back from Italia tomorrow?
kabbada kav ṭalyan çəvəh kam zə-məllas təfalṭi do?
10. Why didn't you(m.) do as I ordered you?
nə-məntay kam zə-'ozzazku-xa zay-təsarəh(= zay-sardəxə)?
11. Work always properly/carefully as I've told you(f.).
kullušşa' ana kam zə-nagarku-xi gayərki, açabbiq ki sərahi.
12. What do you imagine that man is?(= you can know)
'əti sav man məxʷan-u kə-tfalṭo təxə'el do?
13. From where, do you know, that guest came(res.)?
'ətom gaşşa kavay kam zə-maçu təfallət do?

(2) Relative

1. Is this vegetable stew made of 'gomman' (= leafy vegetable like spinach)?
'əzi nay ataxəlti çavhi kav ħamli zə-tasaraħa d-əyyu?
2. It was last year when my grandmother died.
'ənna-ħaggo-y motat-to 'ami 'əyyu.
3. From where is it that you(res.) came?
nəssəxum kavay zə-maçaxum (= maçixum)?
4. The one who hit me is my brother Hailu.
nə'-ay zə-waqa'a-nni haylu ħaww-ay əyyu.
5. It is in this village that I was born.
'ana zə-tawaladku 'avzi q/qušat əyyu. = 'ana zə-tawaladku-wwo qušat əzi əyyu.
6. Forgive me. It is me that broke the window.
yəq̥rayta gəvar-allay. nati maskot zə-savarku-wwo 'ana əyya.
7. Where is the mule which I saw here a while ago?
qədmi ħazi 'avzi zə-ra'xu-wwa baqli 'avay alla?
8. I fell love with the girl whom I saw at the party.
'afti dəggəs zə-ra'xu-wwa gʷal afqira-yya.
9. Don't waste all the money which I gave you on valueless thing.
'ana zə-həva-kka ganzav əv zay-yərabbəħ nagar kullu ay-tabax-ən.
10. The beggar whom I gave money blessed me very much.
'eti 'ana ɻərši zə-havku-wwo lammani bəṭa'mi marriqu-nni.
11. A woman who has not a child begs for Lord to give a child.
'əta ɻola'a zay-vella savayti ɻola'a nə-kə-həva nə-'əgzi'aviher tələmmən alla.
12. Smoking (cigarettes) is forbidden in the place where we work(> in our working place).
'av masərħi bot a šegara mətkax zə-taxalkala əyyu.
13. We call a child 'orphan' whose parents are dead.
sədrə-'u zə-motu-wwo ɻola'a "waddi muwutat" əyyu zə-bbahol.

14. I think he was an excellent pupil in his childhood.

'av əwan qul'ənnat-u govaz / nəfu' tamħaray zə-navara yəmassəl.

15. It is me that fell down from on the mule.

kavta baqli zə-wadaqku 'una 'eyya.

16. Kabbada, who is the one that sometimes takes money from my purse?
kabbada, həda həda ma'altı kav jubba-y qərši zə-wassəd man əyyu?

17. Is it your friend boy that hit you?

nə'a-xa zə-waq'a'a-kka qola'a məħaza-xa d-əyyu?

18. Tomorrow I will see the place where my brother works.

çəvəħ haw-ay zə-sarrəħ allu bota kə-r'ey-o 'eyya.

19. Tomorrow I will go to the place where my brother works.

çəvəħ haw-ay nav zə-sarħallu bota kə-xayyəd əyya.

Conversation 16

(16-1)

- Why didn't you come to school yesterday?
- **nə-məntay təmali nav bet-təmhərti zay-maça'xa?**
- Because my stomach ached me much, I could not come.
- **kavda-y bəṭa'mi səla z-ahħmama-nni, kə-maççe' ay-ka'alku-n.**

(16-2)

- Do you(f.) know that Almaz came back from America?
- **'alħmaz kav amariku tamalis kam zə-maçat faliżki do?**
- I have heard she comes home in near future, but I didn't know when it is.
Has she come back?! When is it?
- **'avzi qaravu kam təmaççe' sami'a ɔllaxu. mə'as kam zə-xona
gən ay-falaṭku-n. maçi'a d-əyya?! mə'as maçi'a?**

(16-3)

- If you(m.) have no money, shall I lend you a little?
- **ganzav zay-vəlkə ta xonka, nə'əštan kə-ləqqəħa-kka do?**
- Thank you. As I forgot my wallet at home and came, I have no money.
Lend me a little and tomorrow I will give back.
- **yaqannəya-lħay. bursa-y av gaza ressi'a səla zə-maça'xu, ganzav
yavellay-ən/ay-ħażku. nə'əštan əlaqqəħa-nni, çəvəħ
kə-melləs-alka 'eyya.**

(16-4)

- Excuse me, what is this road called?
- **yəq̥rayta, 'əzi mangaddi tay əyyu zə-bbahal?**
- Since I am also a foreigner in this country, (please) ask other person.
- **'dna wən nəzi 'addi gašša səla zə-honku, nə-koli' sav yəhtatu.**

(16-5)

- That person seems to be Kenyan. From where(< of where) does he look to you?
- **'əti sav kenyawi yəmassəl allo. nə'a-xə xa nay avay yəmassəla-kka (a)llo.**
- At any rate he does not look like Ethiopian.
- **nay mənnəm yəxun, ityoppəyawi kam zay-kona gən yəgəmmət əyyu.**

(16-6)

- Today let us take lunch together.
- **lomma'altı məsaḥ ḥavirna nəvla'.**
- I am sorry, today I have an appointment with my professor at noon. Therefore please let us make it tomorrow.
- **yəq̥rayta gəvara-lhay, ḥazi qv fadus məs nətay pərofesar զoçaro səla z-allə-nni. bayza-xa nə-çəvəh nəgvar-ro.**

(16-7)

- You boys, do you know who broke this window?
- **'attum qol'ut, nəzi maskot man kam zə-savara təfalṭu do?**
- Teacher(= Sir), while I was kicking the ball, it touched the window and broke it by mistake.
- **mamhər, 'an kay-falatku kʷə'əššo kə-waqqə' k-allaxu, 'av-'u səla zə-'crafa 'əyyu, tasayru.**
- Don't repeat once again and play taking care. I will forgive you for today's case.
- **kav dagim ka-təlamməd, taṭanqiğka taçəwət. nə-ḥazi gən gadifa allaxu.**

(16-8)

- Kebbede, since Birhanu does not study/work(< read) at all, his teacher scolds him so often. What should we do?(< if we do what, is it better?)
- **kabbada, bərhanu mənəm səla zay-yanəbbəv, 'əti mamhər-u bəzuḥ gəza nə-waqəsu əyyom. tay məgvur yəħayyəš?**

- Don't be annoyed too much. A boy(< male child) is sometimes like him. I myself was like him, too.
- **bəzuh ay-təččanaqı.** waddi tava'atay nənnə-ħansav kam-'u 'əyyu. 'ana wən kam-'u 'əyya nayra.

(16-9)

- My daughter, tell me what happened you and why you are weeping.
- **'əza gʷal-ay, tay koynki 'ixi təvakki z-allaxi nəgarə-nni əsti?**
- Because Aseffa took my cocacola and has drunk it.
- **asaffa kokakolla-y wasidu səla zə-sataya 'əyya.**

(16-10)

- Where is the place you were born in?
- **zə-tawaladko-llu bota 'avay əyyu?**
- It is Asmara. Therefore I can (speak) Tigrinya.
- **asmara əyyu. nəzi əyya təgrəñña zə-xə'el-o z-allaxu.**

(16-11)

- Almaz, when shall we go to Marcato?
- **almaz, markatto mə'as nəxid?**
- From my part/side I can go anytime suitable to you. Tell me when is convenient to you.
- **bə'a-y nə'a-xi 'av zə-ṭa'uma-kki kullu kə-xayyəd yəxə'el əyya. mə'as kam zə-ṭə'əm nəgarə-nni.**

(16-12)

- Who is the girl that was sitting beside you at the yesterday's party?
- **təmali 'afti dəggəs av godnə-xa kof ila zə-navarat gʷal man əyya?**
- She is my friend who learned together with me at school(= my classmate). Her name is Lakech. Do you like her? If you like her, shall I introduce you (her)?
- **'av bet-təmhərti məsa-y ħavira zə-tamħurat məħaza-y əyya. šəm-a laqač əyya təbbahol. fatiyxa-yya do? ta fatiyxa-yya, k-affaləṭa-kka do?**

(16-13)

- What is the proverb you like?
- **təfatw-o ṭəqsi tay əyyu?**
- "Love the person who hates you" or "Love your enemy like yourself."
- **"nə'a-xa zə-çal'a-kkə sav fəto." way ka'a "çala'i-xa kam ba'al-ka fəta-wwo." zə-vəl əyyu.**

(16-14)

- Almaz, where is the gold ring which you bought yesterday?
- **almaz, təmali zə-gaza'xi-yyo nay warqi ɻalavat ɻvay?**
- When I rode(< was going) on the bus, it slipped off from my finger and was lost to me.
- **bə-'awtobus na-xadku kav açaۋە'ta-y amlıtu ɻafi'u-nni.**

(16-15)

- Hey my boy, what did you buy with the money which I gave you in the morning?
- **'atta qola'a, nəg"ho bə-zə-havku-xa ɻerši tay gazi'xa?**
- I bought a ball for to play with my friends.
- **məs məhəzut-ay kə-ççəwat k"ə'əşšo gazi'a.**

(16-16)

- Don't pass(f.) a road where there is no lights when it becomes dark.
- **kə-maşşı k-allo, mavrahti bə-zay-vəllu mangaddi əy-təxədi.**
- No problem Papa, my friend Kebbede will accompany me until our home(< my house).
- **gəddə yəvəl-kan abbowwa-y, maħaza-y kabbada əskav gaza-y k-avçəħa-nni əyyu.**

Lesson 16

dəggəs	n.	party
ħəggusti	n.	pleasure, satisfaction,
	vi.	(Ull. taħaggʷasa / yəħəggʷas: be pleased, rejoice)
navra	n.	(everyday) life
wəq'a' / waq'i'u / yəwaqqə'	vt.	hit, strike
gədaf / gadifu / yəgaddəf	vt.	cancel, give up
çəħaf / çəħifu / yəçəħəf	vt.	write
tamalas / tamalisu	ref.	return, come back
// tamalasa (pf.) / yəməllas (impf.)		
--- / faliṭu / yəfallət	vt.	know
'açabbeq / 'açabbiqū	cau.	do s.th. properly
'ataxəlti	n.	vegetable
çavħi	n.	stew (Am. waṭ)
ħamli	n.	"Ethiopian local cabbage" (Am. gʷamman)
sərəħ / sariħu / yəsarreħ	vi.	work
mut / moytu // mota / yəmawwət	vi.	die, pass away
--- / tawalidu // tawalada (pf.)	ref.	be born

qədmi һazi	ad.	a while ago
--- / 'afriq<u>u</u>	cau.	fall in love
--- / yabax (juss.)	vt.	waste
rəvah / ravihu / yərabbeh	vi.	be useful / valuable; gain, make profit
lamməni	n.	beggar
marrəq / marriq<u>u</u>	vt.	bless, wish well (Ull.) marraqa (pf.)
lammən / lamminu / yələmmən	vt.	beg, pray, request
masrəhi bota	n.	working place
mətkax	n.	smoking
waddi muwutat	n.	orphan
əwan qul'ənnat	n.	childhood
govaz	n.	clever, sharp, excellant person
һəda һəda ma'altı	ad.	often, several times, some day
jubba	n.	purse
wəsad / wasidu / yəwassəd	vt.	take, take away
--- / 'əhmimu / 'əhmama (pf.)	cau.	ache
ka'ila (pf.) / yəxə'əl (impf.)	vi.	be able, can
yəqənnəy-allay	int.	thank you
laqqəh / laqqihu	vt.	lend (lendor's description)
'alaqqəh / 'alaqqihu	cau.	lend (receiver's desciption)
malləs / mallisu / yəməlləs	vt.	give back, return
hətat / hətitu / yəhtat (juss.)	vt.	ask, inquire
gammət / gammitu / yəgəmmət	vt.	esteem
profesar	n.	professor
qoçard = qʷaçard	n.	appointment, appointed date
gəvar / gayru / yəgbar (juss.)	vt.	make, do
'anbəv / 'ənbivu / yanəbbəv	vt.	read, work, study
wəqas / waqisu / waqasa (pf.)	vt.	scold
--- / taçanniq<u>u</u> / yəççənnəq (juss.)	ref.	feel troubled / difficult, be anxious, lack
nənnə һənsav	ad.	sometimes
--- / tə'imu / tə'ama (pf.)	vi.	be suitable, pleasant ; tasty
tə'əm, tə'um	aj.	suitable, tasty
godni	n.	side
kof bal / 'ilu	vi.	be sitting, rest
fətay / fatəyu // fatawa / yəftu	vt.	like, love
təqsi	n.	proverb
---- / çali'u / (Ull. çal'e) (pf.)	vt.	hate
çala'i / çala'əti	n.	enemy
ba'al-, bə'al-	n.	~ self

qalavat	n.	(finger) ring
'aqavə'ti	n.	finger
'amlət / 'amliṭu	cau.	slip off, escape, strip (Ull.) 'amlata (pf.)
nəgʷho	n.	morning, this morning
taçawat / taçawitu / yəçəwat	ref.	play, chat
--- / mašəyu / yəmašši	vi.	become dark / evening (Ull.) masaya (pf.)
mavrəhti	n.	light, lamp

Lesson 17: Verbal Base Extension (1)

Coversation 17

(17-1)

- You children, when you take meal, don't forget to wash your hand at first.
- 'əzom daqqa-y, 'əxli kə-tval'u k-allaxum, 'aqliaddimkum id-kum məhçav ay-tərassə'u.

(17-2)

- How is the Japanese house?
- nay jappan gaza kamay zə-vala 'əyyu?
- On the floor there is what is called "Tatami" mat made of grass. They don't enter Japanese house (worn) with shoes.
- 'əti mədri bet "tatami" zə-bbahal kav sa'ri zə-tasarahə mənçaf z-allə-wwo 'əyyu. nav nay jappan gaza sa'ni gayərkə ay-yə'əttawən.

(17-3)

- Have you met our friend Abeba recently?
- 'avzi qəna məsta məhaza-na məs avavə taraxikən do?
- Yes. I met(= found) her the day before yesterday. She is employed by Ethiopian Air Line and gets good salary.
- 'əwwa, qədmi təmali raxiva-yya. 'av mangaddi 'ayyar ityoppəya taqasira, çəbbuq mahayya tərakkəv alla.

(17-4)

- Excuse me, Sir, it is forbidden to smoke here.
- yəq̄rayta goytə-y, 'avzi şəgara mətkəx zə-taxalkala 'əyyu.
- I am sorry, because I did not know. I will put off it at once.
- yəq̄rayta, səla zay-falaṭku 'əyya. həzi k-aṭfə'-o 'əyya.

(17-5)

- Madame, what shall I make for the supper?
- 'adda-y, nə-dərər təy kə-sarrəh?
- Bean mash and salad. Also as for fruits don't forget to buy and bring.
- nay şəro sərhi-n salata-n. fəraməra gazixi məmçə' wən dy-tərassə'i.

(17-6)

- Where did you pass the daytime yesterday Sunday?
- 'əti nay təmali sambat əvay wə'ilka?
- I did not go out and passed the whole day reading (book) at home.
- dy-waça'xun, məlu' ma'altı 'av gaza-y maçħaf n-anbavku 'əyya wə'ila.

(17-7)

- My son, what happened to you, crying?
- 'əzə wadda-y, tay koynka 'ixa təvakki z-allaxə?
- I quarreled with our neighbour's son and he hit me on the head with a stone.
- məs waddi goravay-na tavd'isa, bə-'əmni rə'sa-y səla zə-waq'a-a-nni.

(17-8)

- How did your grandfather pass away?
- 'abboħaggo-xa tay koynom əyyom tasawwi'om?
- While he was fighting with the enemy in the battle, he was hit with a bullet and died.
- 'av wəggə' / kʷinat məs çalə't-om na-tawəga'u, bə-ṭəyyət tawaq'i'om moytom.

(17-9)

- At what time shall I come tomorrow?
- çəvəħ bə-kənday sə'at kə-maçça'?
- You can come afternoon at the time suitable to you. I stay in my office till one(=seven) o'clock.
- dəħri fadus nə'a-xa 'av zə-ṭa'uma-kka kə-tmaçça' təxə'el ixa. 'eskav həda sə'at av biro-y yərəkkav əyya.

(17-10)

- Please give me my room key. When shall I pay the money?
- bayza-xa nay kəfla-y maftəħ hova-nni. ganzav mə'as kə-xaffel?
- Please give us the half now and the rest you can pay when you leave.
- bayzə-'om 'əti fərqi ħazi yəħavu-na. 'əti zə-ħaraya kə-twaçcu k-allaxum təxaflə-wwo təxə'elu 'ixum.
- Do you receive City Bank's check?
- nay siti bank ček təqəbbalu-ni dixum?
- Yes, we receive.
- 'əwwa, nəqəbbala-kka 'ina.

(17-11)

- What were you doing in summer last year?
- 'ami ħagay tay nə-gavarka nayərka?
- In Tokyo I was learning Amharic with four friends of mine. But as to study Amharic here is better than Tokyo, I came (here) a month ago.
- 'av tokyo məs arva'ta mahzut-ay amħarəňña yəmmahor nayra. gən amħarəňña məmhar kav tokyo 'avzi zə-ħaša səla zə-xona, qədmi warħi əyya maçi'a.

- You are welcome. If you have some trouble, I will help you.
- 'ənkʷa' dəħan mača'xa. çagom ta-halliyu-kka,
kə-ħeggəza-kka 'əyya.
- Thank you. Please teach me Amharic reading sometimes.
- 'əgzi'a-viher yəħav-allay, bayza-xa ḥada ḥada ma'altı 'amħarənna
'amħera-nni.

(17-12)

- My son, can you carry this heavy luggage to our house(< go carrying)?
- 'əzi wadda-y, 'əzi kabbid gu'əzo tašakkimka nav gaza-na kə-tkad
təxə'el do?
- Yes, I can, Daddy. I don't want/need your help.
- 'əwwa, kə-xə'el-o 'əyya, 'ayya-y. nat-ka ḥaqəz qy-dallə-n.

(17-13)

- Yesterday I went to the airport to receive/see Abeba.
- təmali nə-'avava kə-ħebbal-a nav ma'rəf-o nafarti kayda nayra.
- How is she? Is she as she was before?
- kamay alla? kam qədama do alla?
- No, she has much changed. At first I thought she(> she looked to me) was an European.
- 'ay-konatən, bəṭa'mi talawiṭa. bə-jammarya 'awroppawit masila-nni
nayra.

(17-14)

- Almaz, have you changed your hair style?
- almaz, nay çagʷrə-xi 'assararəħa qayyərki d-ixi?
- Yes, I was weary of the previous style and changed it a little yesterday.
- 'əwwa, nə'əstan təmali qayyira 'əti nay qədam šalčiyu-nni.

(17-15)

- How was the travel?
- gu'zo kamay nayru?
- It was not good. On the way I was robbed of my money and belonging by highway cutters
- ħebbuq qy-navara-n. 'av mangaddi ganzav-ay-ən nəvarat-ay-ən
bə-ħafatu tazarifa.

Lesson 17

kə-V (impf.) k-allo	sen.	when (conj.)
'aħaddəm / 'aħaddimu	cau.	do s.th. at first
mədri bet	n.	floor

sa'ri	n.	grass
mənçaf	n.	mat
sa'ni	n.	shoes
'avzi qəna	ad.	recently, lately
'ayyar	n.	air
--- / taqasiru	ref.	be employed
mahqyya	n.	salary
rəxav / raxivu / yərakkəv	vt.	get, find
--- / taraxivu / yərəkkav	ref.	be found(=se trouver), exist
'atfə' / yaqtəffə'	cau.	put out, extinguish
hazi	ad.	at once, now, soon; today
nay šəro sərhi	n.	bean mash
salaṭa	n.	salad
rassə' / rassi'u / yərassə' (juss.)	vt.	forget
--- / tavə'isu	ref.	quarrel
'əmni	n.	stone
rə'si	n.	head
--- / tasawwi'u	ref.	pass away
wəggə' = kʷinat	n.	battle, war
çalə'i / çalə'ti	n.	enemy
tawəga'a (pf.)	ref.	fight, strike mutually
ṭəyyət	n.	bullet
--- / tawaqi'u	ref.	be hit
dəħri fadus	n.	afternoon
maftəħ / mafutəħ	n.	key
fərqi	n.	half
qaraya (pf.) / yəqarri (impf.)	vi.	rest, remain; stay away, fail to come, be absent
wəça' / waçi'u / yəwaççi'	vi.	go out, leave; go up
ček	n.	check
taqabal / taqabilu / yəqəbbal	ref.	receive, accept
ħagay	n.	summer
qədama	ad.	before
--- / talawiṭu	ref.	change
bə-jammarya	ad.	at first
məsal / masilu / yəmassəl	vi.	look like, pretend; seem
çaqʷri ~ çaguri	n.	hair
'assarari	n.	style
nay qədam	n.	the previous one
--- / šalčiyu	vt.	make weary
gu'zo	n.	trip, journey
'av mangaddi	ad.	on the way

nəvarati
šəfti / šafatū
--- / **tazarifu**

n. bolongings
n. highway cutter
ref. be robbed off

Lesson 18 : Verbal Base Extension (2)

Sentence examples

1. I made my wife buy present for her family.
nə-savayta-y nə-sədra-'a zə-xawwən wəhərt-o 'aggazi'a-ya.
2. She makes her shepherd watch her livestock.
kaft-a/ganzav-a bə-gʷas-a 'eyya təħəllu.
3. For the feast my father made nice Shamma weave and taylor it.
'abbo-y nə-'amat bə'äl ɬəbbuq kuta 'asriħu / 'a'nivu 'aqmič-əwwo.
4. You children go out and play!
'attum qol'ut, dagga waçi'xum taçawaṭu!
5. Almaz, drive out the cat not to touch the crape(= Injera).
almaz, 'əzə dəmmu nati 'ənjara kay-təlaxf-o nə-dagga 'awci-iyya.

Conversation 18

(18-1)

- Have you(res.) decided when to set out?
- **mə'as kam təxadu wassinkum do?**
- Yes, I will depart after tomorrow. So I bought a ticket to Frankfurt today.
- **'əwwa, dəħri ɬəvah kə-vəggas əyya. həzi nəv fərankfurt maxadi təket qoriča / qʷariča 'allaxu.**

(18-2)

- Almaz, tomorrow can I invite my friends from foreign country?
- **almaz, ɬəvah nay waç'i 'addi 'a'rəxta-y kə-çəwwə'-om yəxə'el do?**
- Yes, you can. How many persons will come?
- **'əwwa, təxə'el ixa. kənday savat əyyom zə-maċċu?**
- Only three. About the meal don't be annoyed much. They all eat Abyssinian food.
- **salasta tərəħ əyyom. bə-zə'va məgvi bəzuħ ay-təččannaqi. kull-om nay ħavaša məgvi yəval'u 'əyyom.**
- All right, I will make our maid clean whole house today.
- **ħərray, həzi nəti gaza bətə-sarrħtaňna-nä gayra k-aċriy-o 'eyya.**

(18-3)

- Yesterday was a holiday for Abeba. What has she done today?
- **'avavu təmali 'arifa nayra. həzi xa tay sariħa?**

- She drew/fetched water in my place.
- **bə-nata-y tara may aqdiha-yya.**
- Can she carry a big jug?
- **'aviy 'etro məšəkkam kə'ilə d-əyya?**
- I am trying (her).
- **kə-tməkkʷər 'ila 'əyya.**

(18-4)

- Please(res.), show me that yellow dress. Is it possible to try?
- **bayzə-'an əti bəčə qaməš yar'əya-ni. mələkka' yəkka'dl d-əyyu?**
- Yes, you can. Just on you! The colour also becomes you.
- **'əwwa, təxə'əla 'ixən. ləkkə'-xən əyyu! malke-'u wən məsa-xən yəxayyəd əyyu.**

(18-5)

- Almaz, I am thinking of tayloring a clothe for the Easter?
- **almaz, nə-fašəggə kədan k-asəffi həsiva 'allaxu.**
- Good, I agree. Kebbede, can I also buy gold necklace, earring and bracelet for the feast?
- **çəbbuq, tasmami'a 'allaxu. kabbada, 'una wən nə-'amat bə'əl nay warqi həvəl, gutəččə-n alvo-n kə-gazzə' yəxə'əl do?**

(18-6)

- Where has my purse disappeared (to me)? I searched all my pockets but couldn't find it.
- **bursa-y əvay təfi'u-nni? 'av jubbatat-ay kull-u daliya, gən kə-raxv-o ay-ka'alku-n.**
- Maybe you have forgot it at your office and come.
- **mənəlvəš/č əv biro-xə rassi'xə maçı'xə ta xona.**
- I havn't forgot (it) there(< at it). When I bought cigarettes on the way, it was in my pocket. It may have been stolen in the bus.
- **'əv-'u əy-tarassə'xu-n. 'əv mangaddi šəgara kə-gazzə' k-allaxu, 'əv jubba-y nayru. 'əv awtobus tasarıq u 'əyyu zə-xawwən.**

(18-7)

- What do you speak out of European languages?
- **kəv nay awroppa qʷanqʷatət təy təy ixum təzzərəvə?**
- I speak French and Italian only a little.
- **faransayəňňə-n əlyanəňňə-n nənnə'əsta yəzzərəv allaxu.**
- How about German?
- **jarmanəňňə xə?**

- I can not at all.
- **mənəm ay-kə'ələn.**

(18-8)

- Why didn't you return to your country in the winter vacation?
- **'av nat kərəmti 'ərəfti nə-'addə-xə nə-məntay zay-tamalasko?**
- Since the river became full(= flooded) and corrupted the bridge, there was no way to cross.
- **'əti ruva mali'u, nati dəldi səla z-afras-o, məşşəgari səla z-ayəlla 'əyyu.**

Lesson 18

wəhərti	n.	present
kafti = ganzav	n.	livestock, money
gʷasa	n.	shepherd
'ahlu / 'əhliyu / yaħəllu	cau.	make watch / guard
'amat bə'al	n.	annual feast
kuta	n.	Shamma, shawl
'a'nəv / 'a'nivu	cau.	make weave
'ənav / 'ənivu	vt.	weave
'aqmət / 'aqmiṭu	cau.	taylor, make sew
ləxaf / laxifu / yəlakkəf	vt.	touch
wassən / wassina / yəwəssən	vt.	decide
dəħri čəvəħ	n.	after tomorrow
baggəs / baggisu / yəvəggəs	vi	start, depart
xid / xaydu / yəxad / yəxəd (juss.)	vi	go
nay wac'i 'addi	n.	foreign country
'arki / 'a'rəxti	n.	friend
çawwə' / çawwi'u / yəçəwwə'	vt.	invite, call
sav / savot	n.	person, man
ṭərah	ad.	only, precisely
bə-za'va	par.	about, concerning
məgvi	n.	food, meal
--- / tačanniqli / yəččannaq (juss.)	ref.	be annoyed, be nervous
ħavvaša	n.	Abbysinian
bətə sarraħtaňda	n.	maid
'açri / 'açrəyu	cau.	make clean (Ull. ḥaraya: be pure, purify)
'əraf / 'ərifu	vi	rest, take a rest, have a leave
bə-nat- tara	par.	in ~'s place, instead of ~
'aqdəħ / 'aqdiħu	cau.	make draw / fetch (water) (Ull. qadħe: draw, pour)

'etro	n.	water jug
tašakkam / tašakkimu	ref.	carry
--- / kə'iliu / ka'ala (pf.)	vi	be able; can (Ull. ka'ala / yəx'al)
makkʷər / makkʷiru	vt.	try, test
bəča	aj.	yellow
'ar'i / 'ar'iyu	cau.	show
lakkə' / lakki'u	vt.	measure, adjust; try (clothe)
ləkkə'-xi 'eyyu!	sen.	just on you!, just your size!
malki	n.	colour
malkə'-u məsa-xi yəxayyəd əyyu.	sen.	It's colour also becomes you(f.).
fašəggə	n.	Paskha., Easter
'asfi / 'asfiyu / yasəffi	cau.	taylor, make sew
ħəsav / ħəsivu	vt.	think
tasママ' / tasmami'u	ref.	agree
ħəvəl	n.	necklace
gutəčča	n.	yearring
bursa	n.	wallet, purse
--- / ṭafi'u	vi	dissappear, vanish
jubba / jubbatət	n.	pocket
dəlay / daliyu / yədalli	vt.	search, look for; want
--- / tasariqū	ref.	be stolen saraqa (pf.) : steal
qʷanqʷa / qʷanqʷatat	n.	language
tazərav / tazərivu / yəzzərav	ref.	speak
faransayəňňa	n.	French
ṭalyanəňňa	n.	Italian
jarmanəňňa	n.	German
nənnə'əsta	ad.	only / very little
kərəmti	n.	winter
'erəfti	n.	vacation, holiday
tamalasa (pf.)	ref.	go / come back, return
ruva	n.	river
--- / malı'u	vi	be full, flood
dəldi	n.	bridge
'afrasa (pf.)	cau.	ruin, destroy, make fall

Lesson 19: Free Conversation (1)

Conversation 19

(19-1)

- Almaz, put this beer in the refrigerater.
- **almaz, nazi birra 'av wəšti fərəj a'təwə-yyo.**
- The refrigerater is full of another various things.
- **'əti fərəj bə-xal'ot zə-tafalulayu nagarət mali'u 'əyyu.**
- Even so, by arranging skillfully you can find free space.
- **ta xona wən, çəbbuq gayərki tə'ərrixi-yyo, bado botə tərəxvi təxə'əli 'ixi.**

(19-2)

- The toilet smells cigarette. Who smoked inside?
- **'əti šəqəq šəgara yəçan allo. 'av-'u man šəgara 'atkixu?**
- Uncle, it is my father. Since the doctor forbade him cigarettes, he smokes hiding from my mother.
- **'akko-y, 'abbo-y əyyu. 'əti əhəkim šəgara kay-tatəkkəx ilu səla z-axalkal-o, kav ədda-y na-təhəva'a yatəkkəx allo.**

(19-3)

- Master, because I don't know how to do this work, please show me.(=apprentice)
- **'abbo-y, 'əzi sərdə kamay kam zə-sərrəh səla zay-falatku, bayza-xum ar'uyu-ni.**
- Okey, at first look at me well while I am working it. Then(< after it) try to do as I did.
- **çəbbuq, bə-majammarya 'ana kə-sarhə k-allaxu 'açabbiqka rə'aya-nni. bə-dəhri-'u 'ana kam zə-sardəhku-woo gayərkə nə-məsrəh makkʷər.**

(19-4)

- I can't understand the news which the radio is talking. Is there anyone who can translate me?
- **'əti rediyo zə-vəl-o z-allo zəndə kə-rəddə'-o ay-ka'əlkun. tərgumu kə-nagra-nni zə-xə'əl sav yallan do?**
- If it is Italian, I can translate it.
- **ṭalyanəňňa ta xoynu, 'ana kə-tərgum-o yəxə'əl əyya.**

(19-5)

- Almaz, which of these dresses is better on me, the red one or the green?
- almaż, kavzi-'om qamawəš ayyənay əyyu məsa-y kəxa zə-xə'əl, 'əti qayyəħ do 'əti ɻoslaway əyyu zə-hayyəš?
- For me the green one seems to be better. But the chooser is you. Compare (to choose) the better one and wear what you liked.
- nə'a-y əti ɻoçlaway zə-hayyəš yəmasla-nni. gən əti zə-həša-kki təfalṭi-yyo nəssəxi 'ixi. nati zə-valaça əmmarički, nəssəxi zə-fatawxī-yyo taxadani.

(19-6)

- On the way I was caught by a shower(< water hit me) and was soaked to the skin.
- 'av mangaddi may waq'i'u-nni, kədəwənt-ay kull-u ṭalqiyu.
- Come near to the fire and dry your wet clothes.
- nav ħawwi qarivki, nati zə-ṭalqaya kədən-ki 'adrəq-i-yyo.

(19-7)

- Okey Madame, only for you I reduce the price. Take all with one hundred Birrs!
- hərray ənna-y, nə'a-xən tərah kav wagə'-u qannisa əllaxu. nə-xullu bə-mi'iti bər wəsada.
- Good, I will buy. Here is money. Please wrap it and write me the receipt.
- çəbbuq, kə-gaz'-o 'əyya. 'ənka 'əti bər / ɻərši. bayza-xa 'aššəg-go, darrasaň çəħħof-allay.

(19-8)

- Now in Ethiopia do boys and girls study together?
- ɻazi 'av itopħəya 'awaddat-ən agolat-ən ɻəviraw / bə-ħavar yəmmaharu do?
- Yes, in the govermental schools they learn together. But in some private schools only boys or girls study.
- 'ewwa, 'av nay mangəsti bet təmhərti ɻəvirom yəmmaharu 'əyyom. 'av nay wəlqa sav ɬada ɬada bet təmhərtətət gən awaddat way ka'a agolat tərah zə-mmaharu-llu 'allawu.

Lesson 19

birra	n.	beer (factory made)
fərəj	n.	refrigerator
kali' / kal'ot	aj.	other
tafalūlaya (pf.)	ref.	be seperated from each other

ta xona wen	sen.	even if
'a'arraya (pf.)	cau	adjust, compare
bado	aj.	vacant, free
--- / raxivu / yərakkəv	vt.	find, meet
šəqɑq	n.	toilet, lavatory
yəçan allo	vi	smells bad
--- / 'atkixu / yatəkkəx	cau	smoke, taxaxa (pf.), təkki: smoke (n.)
'axalkala (pf.)	cau	forbid
tahəva'a (pf.)	ref.	be hidden, hide o.s.
rediyo	n.	radio
zəna	n.	news
--- / raddi'u / yərəddə'	vt.	understand, be convinced
--- / targʷimu / yətərgʷəm	vt.	translate, interpret
qaməš / qamawəš	n.	dress
qayyeh	aj.	red
qoslaway	aj.	green
balaça (pf.)	vi	be superior (Am. ballaṭa)
--- / 'ammarıçu	cau	comprare
fətaw / fatiyu	vt.	like, prefer ; love
--- / ṭalqiyu	vi	get wet (Ull. ṭalqaya)
ħawwi	n.	fire
qərav / qarivu	vi	come near, approach
'adrəq / 'adriqū	cau.	dry
mi'iti / 'ama'tat	num.	hundred
'aššəg / 'aššigu	vt.	wrap
darrasaň	n.	receipt
çəħəf-allay	vt.	write(m.) for me
bə-ħavar	ad.	together
məngəsti	n.	goverment
wəlqa	aj.	private
bet təmhərt / təmhərtətat	n.	school

Lesson 20: Free Conversation (2)

(1) Sentence example-1

1. Is there other person in your(f.) house? --- There is no one except me.
'av gaza-xi kali' sav allo do? --- 'ana ታርሃ ይያ, kali' sav yallan.
2. I'm hungry; give me something to eat. --- There is nothing to eat.
**ታሚዩ-ንኒ, ፈ-ቻልል' እገልጻ አሁ-ንኒ. --- መናመም ፈ-ቻልል' እገልጻ
yallan.**
3. Whatever may occur, don't absent yourselves from school.
ዘ-xon-a yəxun, kav təmhərti ay-təq-rayu.
4. Don't you(m.) go anywhere tomorrow? --- No(> yes), I 'll go nowhere.
ቻ-ቻ ነው ዘ-xon-a yəxun ay-təxadə-n? --- 'əwwa, ay-kadə-n.
5. What happened, you(f.) don't look fine? --- Yes, I don't know why, I'm very tired.
**tay koyənki, bə-dahənə-xi ay-təmaslən z-allaxi? --- 'əndə'i tay kam
ዘ-xon-a kə-fallət ay-ka'alkun səx'ilu bəṭa'mi yədaxma-nn-əllo.**
6. Is there some milk? --- Not at all.
nə'əštan çava allo do? --- mənəm እገልጻ yallan.
7. Have you ever seen him drunken? --- No, I've never seen at any time.
**nə'a'u kə-sakkər k-allo rə'ixa təfallət do? --- wala ካንትī ma'altı
saxiru rə'a-yyo ay-fallətən.**
8. Is there someone who can Oromo? --- Here everyone can.
'oroməňča zə-xə'el allo do? --- 'avzi kull-om yəxə'elu 'əyyom.
9. What kind of food do you(res.) like? --- I eat everything.
kav zə-vəlla' እገልጻ tay ixə təfattu? --- kullu እገልጻ yəvallə' ይያ.
10. When shall I come once again? --- Come again at any time you like/want.
təmalisa mə'as kə-maççə'? --- dəlyat-ku/dəllayku tamalas.
11. Where shall we go? --- I'm glad to go anywhere if with you(m.).
**navay nəxid? --- məsa-xa nəssəxa ነው təxad allu/nav zə-xadk-allu /
kullu ta xayda, das yəvla-nni 'əyyu.**

(2) Sentence example-2

1. My father was an office worker before and is a teacher now.

'abbo-y qədmi һazi nay biro sarroňtaňńc nayru, һazi gən mamhər əyyu.

2. I want to go abroad, study and be a doctor.

nəv waça'i 'addi kayda, tamchira, doktar məxʷan əyya zə-dalli.

3. As my son is very lazy, his teacher scolds him so often.

wadda-y bəṭa'mi sanaf səla zə-xona, mamhər-u kullu gəze 'əyyu zə-waqṣ-o.

4. Children, don't be lazy pupils and must be diligent students.

'attum qol'ut, sanafot tamħoro qy-təxunu, nəfu'at kunu.

5. I did not know at all that he is a famous singer.

nəssu fəluṭ darafay məxʷan-u façima qy-falṭon nayra.

6. Do you know that he chews(> eats) Chat secretly although he is a Christian.

nəssu wala kərəstyan-ən ta xona, taħavi'u/bə-ħəvu' չat kam zə-vallə' təfallət do?

7. Bring(f.) Cocacola for Madame Abeba and beer for Mr. Abebe.

nə-wayzaro ɔvavə kokakolla, n-ayto ɔbbava dəmma birra amçe-llo.

8. Where are you going?

nəvay nə-xadki 'əyya/'ixi? = nəvay ixi təxadə-laxi?

9. Mammy, where are about to go?

'avəšša-y nəvay təxadi d-allixi 'əyyu?

10. Wait a little there, Director comes at nine(> three) o'clock.

'afti nə-əštan tačubbayu, əti rə'si mamhər bə-salasta sə'at əyyu zə-maççe'.

11. This stew is made from 'cabbage' (= gomman) and potato.

'əzi çavħi kav gomman-ən kav dənnəč-ən zə-tasaraha 'əyyu.

12. Kebbede was waiting for Almaz about for an hour, but she did not come at last.
kabbada n-almaż ḥoda sə'at zə-xawwən taçabbiyə-wwa, nəssa gən kay-maçat qariya.
13. When I got up, my family had finished the breakfast.
kav madaqqasiy-ay ka-təssə' k-allaxu, sədra-y qli-urs-om bali'om çanihom-ni.
14. When I came home, my family was drinking coffee.
nə-gaza-y kə-'attu k-allaxu, sədra-y bun nə-satayu çanihom-ni.
15. My late grandfather was fond of drinking coffee as soon as he came home.
'abboḥaggo-y nə-gaza bəz-maça qli-ri, bun məstəy yəfattu nayru.
16. What can I help you? --- I would like French journal.
tay kə-həggəza-kka? --- nay faransay maçhet daliya nayra.

(3) Sentence example-3

1. I have never seen (*lit. I don't know*) such an animal.
kamzi zə-vala / 'aynat ənsəssə rə'a qy-fallətən.
2. What kind of animals did you see when you(m.) were in Ethiopia?
'av ityöpya nə-halləxa tay zə-vala / 'aynat ənsəssatat rə'ixa?
3. Since he is very rich(> has much property), he recently bought a very large farm land.
nəssu bəzuḥ hafti səla z-allə-wwo, 'avzi qli-aravə bəṭə'mi gaffih nay hərrəşə maret gazi'u.
4. Because she has no child, she begs Lord to give her.
qola'a səla zay-vəlla, qola'a nə-madhane-'clam tələmmən alla.
5. I own to you fifty Birrs. Give me back as I have no money now.
ḥazi ganzav səla zay-vəllay, məsa-xə z-allo ḥamsa qli-ri hava-nni.
6. If you have no money, shall I lend you some?
ḥazi ganzav zay-vəlka ta-xoyənka, k-aləqqəha-kka do?

7. Today I will stay in my office till eight(> two) o'clock in the evening.
lomma'altı 'av biro-y əskav nay məşat kəltə sə'at kə-çannəh əyya.

8. I am in my office always at noon.
'əna kullušşa' əv fadus av biro-y əllaxu.

9. After one month there will be various fruits in the market.
dəhri həda warhi zə-tafalılayu fəraməratət əv 'ədaga yərəkkavu 'əyyom.

Conversation 20

(20-1)

- I am very thirsty. Let us drink something.
- bəṭə'mi çami'u-nni. zə-sətta nagar nəsta.
- All right, let us enter that tea-house.
- çəbbuq, 'afti 'ənda şahi nə'to.

(20-2)

- Didn't you(f.) go anywhere last Sunday?
- 'əti zə-hələfa sambat nav zə-xona bota qy-kadkən?
- I(> we) were been in Debre Zeyti with my husband.
- məs səv'-ay nav davra-zayıti kayədnə nayərnə.

(20-3)

- Almaz, what happened to you? You looked very sick in the morning.
- almaz, təy xoyənki? nəgʷho bəṭə'mi zə-həməməki təmaslı nayərki.
- Since I had severe headache, I didn't want to talk with anyone. Now thanks God, I was cured.
- rə's-ay bəṭə'mi səla zə-həməməku, məs zə-xona sav kə-zzərəv qy-dallən nayra. həzi gən, 'əgzi'a-viher yəmməsgən, dəhina əllaxu.

(20-4)

- Mama, I want to eat nothing.
- 'avəšşa-y, mənəm nagar kə-vallə' qy-dallən.
- Eat something. If you eat nothing, it not good for the health.
- həda nagar bə'l'i. ta zay-bali'xi, nə-ṭə'ənnə-xi çəbbuq ay-konan.

(20-5)

- My son, it is shameful at your age to drink beer and smoke cigarettes.
- 'əzi wadd-ay, bazi 'ədmə-xa birra məstay-ən şəgara mətkəx-ən nawri 'əyyu.

- Is it also shameful to play with girls?
- məs agʷalat məcçəwət ka nawri d-əyyu?

(20-6)

- Abeba, what do you want to be after finishing school?
- አዋባ, tamohirki tay kə-tkoni 'ixi tədalyi?
- Because I like children, it is an elementary school teacher that I want to be.
- qol'ut fatawit səla zə-xonku, 'av qaddamay daraja bet təmhərti mamhər kə-xawwən əyya zə-dalli.

(20-7)

- Kebbede, lend me a little money as I have no money today.
- kabbada, һazi ganzav səla zay-vəllay, nə'əstan kə-ləqqah daliya nayra.
- Okey, about how much shall I give you(m.)?
- һərray, kənday zə-xawwən ixə kə-həva-kka?

(20-8)

- You(f.) speak Tigrinya well. It seems that you have learned much in Japan.
- təgrəňña çəbbuq gayərki təzzərav-allaxi. jappan nə-hallaxi, bəzuһ zə-tamharki təmasl-allaxi.
- I learned it in summer last year and this year each for six weeks.
- bə-nay 'ami һagay-ən bə-nay lomi һagay-ən šəš-şəddəšta samun tamchira nayra.
- What the nationality(= of where country) of those who taught you?
- za-mharu-xi nay avay 'əddi 'əyyom?
- They were those who came from Ethiopia and Japanesees.
- kav ityoppəya zə-maçu-n nay jappan-ən əyyom nayrom.
- They must be very excellent teachers. You must be diligent students, too. I hope that you will know much our culture, too. Good-bye, thank you.
- bəṭə'mi tə'uyut manhəran əyyom malat əyyu. nəssəxi wən nəfə'ti tamhərit ixi malat əyyu. bahle-na wən bəzuһ kam təfalṭi tasfa yəgabbər. bali dəħən kuni, yaqənnəy-allay.
- Thank you. Good-bye.
- 'əgzi'a-viher yəħav-allay. dəħən kun.

Lesson 20

--- / ṭamiyu-nni	sen.	I am hungry
--- / tavalı'u / yəvəlla'	ref.	be eaten
zə-xona yəxun 'əndə'i toy kam	sen.	whatever may occur

zə-xona kə-fallət

ay-ka'olku-n yədaxma-nnə-llo
--- / saxiru / yəsakkər
walə ḥənti ma'olti
yəfattu (pol.) = yəfatyu
gəza
kullu gəza
fəluṭ
darcəfay
walə ... ta... -ən
tahəvi'u = bə-ḥəvu'

čat

dəmmo
'amçə' / 'amçı'u / yaməççə'
'afti
taçəbbay / taçabbiyu
çavhi
--- / tasariħu / yəsərrah
tassə' / tassi'u
çəndəħ / çaniħu / yəċannəħ
bez V (pf.)... quçri
ħaggəz / ħaggizu / yəħəggəz
maçħət
kamzi 'aynat
'ənsəssa / 'ənsəssatat
'avzi ġarava
nəssu bəzuħ hafti ulla-wwo.

məsa-xa z-allo ḥamsa ɜərši.
tafalulaya (pf.)
--- / taraxivu / yərəkkav
çami'u-nni
--- / tasatiyu / yəsətta
zə- ḥulafa
ħəlaf / ḥalifa / yəħalləf
zə-xona bota
səv'ay / sav'ut
-- / ḥamimu / ḥamama (pf.)
məs zə-xona
'əgzi'a-vihər yəmmasgan
--- / dəħħina

sen. I don't know why I am tired
 vi get drunken
 ad. not/never at any time/day
 sen. you (pol.) like
 n. time
 ad. so often, always
 aj. famous, well known
 n. singer
 par. although, though
 ref. secretly (*lit.* being hidden, in hiding himself)
 n. Chat, Kat
 par. as for, while
 cau. bring
 pro. here
 ref. wait
 n. stew
 ref. be made
 ref. get / stand up
 vi. remain, wait (Ull. ċanħe)
 par. as soon as
 vt. help, assist ; support
 n. magazine, journal
 pro. such a
 n. animal
 ad. recently
 sen. he has much property (> is rich).
 sen. I own to you 50 birrs.
 ref. be various, many kinds
 ref. be found (= se trouver)
 sen. I am thirsty
 ref. be drunk
 aj. last (*lit.* which passed)
 vi. pass ; be the last
 pro. somewhere
 n. husband, man
 vi. be sick, ill
 par. since
 sen. thanks to God
 vi. become well/fine, be cured

ṭe'ənna	n.	health (Am. ቃና)
'ədmi	n.	age
nawri	n.	shame
taçowata (pf.), məççəwat (inf.)	ref.	play
fatowit (f.)	n.	lover, who like
qaddomay daraja bet-təmhərti	n.	elementary school
kənday zə-xawwən	pro	about how much
çəbbuq gayru	ad.	well
tazərava (pf.) / yəzzərəv (impf.)	ref.	speak
'ami	n.	last year
lomi	n.	this year
mamhər / mamhəran	n.	teacher
nəfu' (m.), nəfə'ti (f.)	aj.	diligent
bəhli	n.	culture
bal / 'ilu / malat (inf.)	vi.	say
tasfa yəgabbər	int.	I hope
dəħən kūn	int.	good-bye
yaqənnəy-allay	int.	thank you

n.	=	noun	m.	=	male
pro.	=	pronoun	f.	=	female
par.	=	particle	c.	=	common gender
aj.	=	adjective	pl.	=	plural
ad.	=	adverb	impr.	=	imperative
vi.	=	intransitive verb	juss.	=	jussive
vt.	=	transitive verb	ger.	=	gerund(=perfect finite)
cau.	=	causative verb	pf.	=	perfect
ref.	=	reflexive-passive verb	impf.	=	imperfect
int.	=	greeting	Am.	=	Amharic
sen.	=	sentence			
for noun		singular / plural			
for verb		imperative(2 sg.m.) / gerund(3 sg.m.) / imperfect(3 sg.m.)			
		imperative(2 sg.m.) / gerund(3 sg.m.)			
		// perfect(3 sg.m.) / imperfect(3 sg.m.)			